

Rozmaring utca 6.

(Egy tanítónő följegyzései)

Hegyi Éva kisregénye

A szerző rajzaival

Tartalom

1. Bemutatom a Bakos-családot [3. oldal]
2. Eltévedtem [5. oldal]
3. Játékmackó és élő nyuszi [6. oldal]
4. Családi kirándulás [8. oldal]
5. Erzsi néni [10. oldal]
6. Karácsonyvárás [11. oldal]
7. Zsuzsika [14. oldal]
8. A negyedik gyerek [15. oldal]
9. Anyák napja [18. oldal]
10. Kistestvért szeretnék! [19. oldal]
11. Jolánka néni [23. oldal]
12. Kovácsék [25. oldal]
13. Anyu hol vagy? [27. oldal]
14. Az ifjú pár [31. oldal]
15. Az öregúr [33. oldal]
16. Májusi esküvő [35. oldal]

1. Bemutatom a Bakos-családot

A lakótelepi iskola 3.B osztályában tanítok - immár harmadik éve. Jól ismerem a gyerekeimet. Ebben a tanévben új kisfiú jött az osztályomba, Bakos Andrásnak hívják. Föltűnt, hogy délutánonként ott ácsorog az 1.B osztály ajtaja előtt, aztán kijön egy apró, feketehajú kislány, szépen megfogják egymás kezét, és együtt bandukolnak hazafelé a lakótelep négy-, öt- és tízemeletes házai között. Kezdték érdekelni a két gyerek. Elhatároztam, hogy elmegyek hozzájuk családlátogatásra.

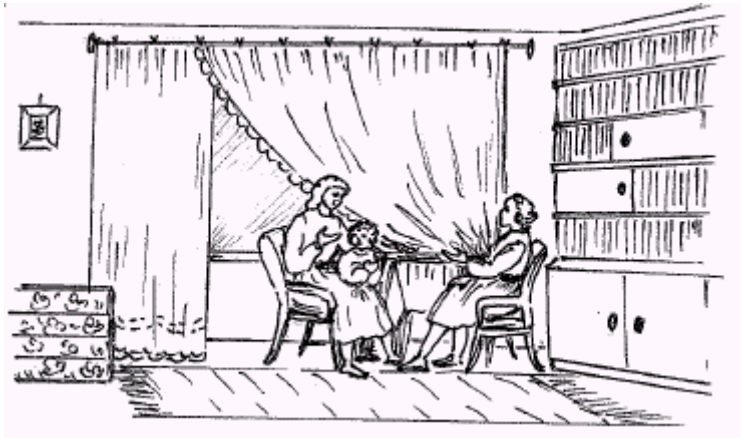
– Andriskám, hol laktok? – kérdeztem egy napon a kisfiút. – Elmehtnék-e hozzátok?

– Igen, délután 4 óra után otthon van anyukám – felelte a gyerek. – Apu ritkán, mert ő buszsofőr. A Rozmaring utca 6-ban lakunk, a legfelső emeleten. És – tette hozzá látható büszkeséggel – nagyapáék is ugyanabban a lépcsőházban laknak, csak ők az első emeleten!

Egy keddi délután becsöngettem hozzájuk. Mosolygós, harminc év körüli asszony nyitott ajtót. A szoknyája mögül szőkefürtös, kékszemű kislány – lehetett talán négyéves – kukucskált felém kissé félénken.

– Ő Veronika, együtt járunk óvodába. Én ugyanis óvónő vagyok. Apám, anyám falun tanítottak, de most, hogy nyugdíjba mentek, nagy örömünkre sikerült lakást vennünk egy közös lépcsőházban. Ők lent laknak, három emelettel alattunk. Közel vagyunk egymáshoz, mégsem teljesen együtt. Sajnos, nem nagy a lakásunk, két szoba, középen a konyha és a mellékhelyiségek. Kicsit szűk három gyerekkel. De eddig még kisebb lakásban laktunk. És jó, hogy anyukáméknak is két szobájuk van. A családi ebédeket, ünnepeket náluk rendezzük. Ott zongora is van, nálunk nem férne. Egyik szoba a gyerekeké; jó, hogy a másik nem ebből nyílik. A férjem buszsofőr, gyakran elmegy hajnalban, vagy csak nagyon későn jön haza. Sokszor kell napközben pihennie.

Leültünk az „erkélyes” szobában. Ez a felnőtteké. Egyszerű, praktikus bútorok, egy nagyobb kanapé, fotelagy, meg egy „házilag” készített, szivacs-párnákból összehajtogatható „vendégagy”. Két kisebb fotel, egy nagyobb asztal, és néhány szék, meg szekrények, sok könyv. A sarokban TV, középen elhúzható térelválasztó függöny.

– Hogyan kerültek össze? – kíváncsiskodtam. – És hol laktak eddig?

– Ez egy kicsit hosszú történet – mosolygott az anyuka. – A szüleim falun tanítottak, sokat voltam gyerekek között, de mindig a kicsiket szerettem. Ezért lettem óvónő. Két bátyám van, vidéken élnek. Marci orvos, három gyereke van, Berci pedig pap. Apám Búzás Ferenc, anyám Mária. Engem Margitnak hívnak, a párom József. – A férjem két éves volt, amikor szülei egy balesetben meghaltak. Ő a keresztmamájánál maradt, az anyja nagynénjénél, az nevelte föl nagy szeretettel. De már meghalt, sajnos. Józsi érettségi után szakmát tanult, hogy mielőbb pénzt keressen, mert Ilonka néni már idős és beteges volt. De rengeteget olvas, művelt, intelligens ember, szereti a zenét. Egy kiránduláson ismerkedtünk meg. Én a főiskolán tanultam, s ő volt a sofőrünk. Beszélgettünk, túráztunk együtt, – s rájöttünk, hogy sokban hasonlít az életfelfogásunk. Elkérte a címetem és később is gyakran találkoztunk, főleg kirándulásokon és hangversenyeken. S mikor Ilonka néni meghalt, nem akart egyedül maradni, megkérte a kezem. Örömmel mondtam igent. Eddig az Ilonka néni másfélszobás

lakásában laktunk, de kinőttük. Gyűjtöttünk és elcseréltük erre a nagyobbra. Apámék is eladták a falusi házat, és sikerült egy lépcsőházba költözni velük. Ennek nagyon örülünk, mert rengeteget segítenek a gyerekek nevelésében. Apám ezermester, és nagyon szeret kertészkedni. Itt a ház előtt is ültetett már fákat, bokrokat.

– Eljöhetek máskor is? – kérdeztem. – Nagyon kellemes itt maguknál. Már kezdem érteni, honnan az a derű, ami Andriska tekintetéből sugárzik felém az iskolában.

– A kisfiam nagyon önálló, komoly gyerek. Ő kíséri iskolába, meg onnan haza a kishúgát. Nagyon szeret olvasni, és zongorázni is tanul. Mártika sokkal mozgékonyabb és játékosabb, de a zenét ő is szereti. Édesanyám tanítja őket, nála gyakorolnak, bár András zeneiskolába is jár. Veronika a kis napsugarunk, ő mindig dalol, és nagyon szeret nekem „segíteni”.

– Megnézhetem a gyerekek szobáját is?

– Ó nagyon szívesen megmutatom – lelkesedett Margit anyuka. Veronika hűségesen tipegett utánunk.

– Itt is van egy elhúzható függöny. Az ablak felőli rész a lányoké, a belső Andriskáé. Az ágya végénél van egy fali lámpa, mert ő még este olvasgatni szokott, mikor a kicsik már lefeküdtek.

– TV-t nem néznek? kérdeztem még.

– A gyerekek ritkán. Inkább lent Tataéknál. De ott szoktak társasjátékozni is, ilyenkor alig lehet ágyba csalogatni őket. Most is náluk vannak.

– És reggel?

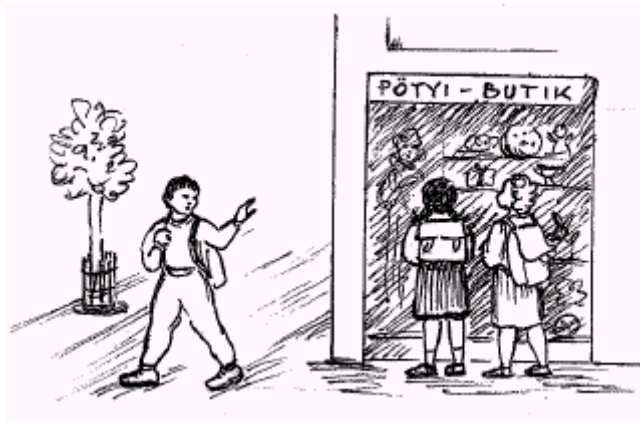
– Az bizony nem könnyű. De a két iskolás már elég önállóan öltözik, reggelizik. Veronika csak fél 9-re megy, így velem ráérek foglalkozni, mikor a „nagyokat” már útnak indítottam. A legkedvesebb az, mikor apu itthon van reggel. Ilyenkor tőle is kapnak puszit indulás előtt. És az erkélyről is integet nekik.

Kicsit irigykedve búcsúztam el Margittól. Nem lehet túl könnyű és kényelmes az élete. Ő mégis boldog. Jó férje, három szép, értelmes gyereke van. És okos, segítőkész szülei.

Aztán arra gondoltam: rajta is múltott, hogy így sikerült. Nem lehetne másoknál is hasonlóan?

2. Eltévedtem!

Mártika és Klárka együtt jártak az első osztályba. A harmadikos Andris, Mártika bátyja, akinek az volt a feladata, hogy délután hazakísérje az iskolából testvérkéjét, néha már unta a lányok nagy pajtáskodását, és némi fölényrel unszolta őket: – Gyertek már élénkebben! Úgy másztok, mint két beteg tetű! – Aztán mikor látta, hogy a lányok leragadnak egy bazár kirakata előtt, nagy dühösen otthagya őket. – Én ugyan nem várok rátok! Majd hazajöttök, ha akartok.

Márti először még örült is, hogy az újabban sokat kötözködő Andris békén hagyta őket. A következő percben Klárka meglátta anyukáját a túlsó oldalon, és barátnőjét otthagya, lelkendezve futott hozzá. – Anyu, anyu! Ma két piros csillagot kaptam! – és mondta tovább lelkesen, megfélemlítve Mártikáról. Befordultak a sarkon, és a kislány egyedül maradt. Félni kezdett és elbizonytalanodott a sok egyforma nagy épület között. Ment, ment, egyre lassabban, és már nem tudta, melyik az ő utcájuk, a Rozmaring utca. Aztán – jó idő múlva – az egyik házat elég ismerősnek találta. Bement a kapun, és fölballagott a lépcsőn. Egészen a negyedik emeletig. Ott becsöngetett.

Idegen néni nyitott ajtót. Márti sírvafakadt. Hol van anyuka?

– Kit keresel, kislányom? – kérdezte a néni szeretettel.

– Haza akarok menni! – zokogta a gyerek.

– Hát hol laktok? Ha meg tudod mondani, hazakísérlek.

– Rozmaring utca 6 – felelte hüppögve.

– Milyen jó, hogy tudod! – szólt a néni, és bezárta az ajtót. – Gyere, menjünk anyukához.

Margit anyuka már kétségbeesve várta a kislányát.

– Hol voltál? Andris, miért nem jöttetek együtt?

Andris vállat vont. – Hát őrzője vagyok én a buta kistestvéremnek?

– Igenis, őrzője vagy! Rád bízom, nem szabad magára hagynod. Ugye ez máskor nem fordul elő? Ne legyél olyan, mint Káin, aki ugyanazt kérdezte, mint te az előbb.

– Még jó, hogy a gyerek tudta a laccímét – szólt az idegen asszony.

– Igen, ezt fontosnak tartjuk! Már Veronika is tudja, pedig ő még csak négyéves. – És nagyon köszönöm a szívességét.

– Ó semmiség, de remélem, máskor nem lesz rá szükség – mondta a néni és elköszönt.

Este, amikor a három gyerek tisztára mosakodva leült Márti heverőjére, hogy anyukával együtt elmondják az esti imádságot, Andris bűnbánó arccal bújt oda édesanyjához. Az ének végén megszólalt: – Ígérem, hogy máskor vigyázok a testvéremre.

– Ezt meg kell tartani, a jó Isten is hallotta – felelt anyuka szelíden, és megsimogatta a kisfiú fejét. – És te Mártika, akarsz-e mondani valamit?

– Igen, igen – bólogatott a kislány. – Köszönjük meg a jó Istennek, hogy olyan aranyos nénivel találkoztam, aki hazavezetett!

– Én is ilyen jó néni leszek, ha megnövök – tette hozzá buzgón a legkisebb. Mindegyik gyerek kapott egy kis keresztet a homlokára, aztán egy puszit, és megnyugodva bújtak a takarójuk alá.

Margit anyuka átment a másik szobába és fáradtan roskadt le az egyik székre. Bizony a délutáni izgalom alaposan megviselte, pedig igyekezett nem mutatni. Gépiesen nyúlt a varrni-való felé, leszakadt gombok, lyukas zoknik, kiszakadt zsebek szünet nélkül ismétlődtek. Kinyitotta a rádiót, meg akarta hallgatni a híreket. Közleményt olvastak fel: eltűnt egy kislány. Reggel elindult iskolába, oda nem ment és haza sem jött. Aki tud róla... stb. Megdermedt. Az ő iskolájukból tűnt el a kislány, ahova a gyerekei járnak! Istenem! Mi bírhatta rá ezt a szegény gyereket, hogy világgá menjen? A délután átélt izgalmak újból felerősödtek. Láttá lelki szemeivel a kislányt, ahogy kétségbeesésében elindul a bizonytalan nagyvilág felé. Nem volt, aki meghallgassa? Vajon élnek a szülei? Elváltak? Veszekedtek? Valami történt az iskolában? Vajon mennyi szeretetet kapott? Vagy valaki elrabolta? - Saját elhatározásából ült be esetleg egy autóba – még rágondolni is rossz, mi lesz a sorsa – vagy erőszakkal betuszkolták? Letette a varrnivalót, és elkezdett nagyon erősen imádkozni a gyerekeiért, és ezért a kis csellengőért. S míg férjét várta, hogy hazatérjen a délutáni szolgálatból, felnézett a Mária-képre, és lassan megnyugodott. Érezte, hogy nincs hatásosabb fegyverünk minden ártó gonosz ellen, mint a teljes bizalom és a mindent átható szeretet.

3. Játékmackó és élő nyuszi

Herendi Klárka, Bakos Mártika osztálytársa és barátnője egy orvos-házaspár egyetlen kislánya volt. Közös lépcsőházban laktak, Mártikák legfölül, Klárikák a harmadik emeleten, Mártika nagyszülei, Búzásék az elsőn. Klárka anyukája megkérte a nagymamát, jöhetne-e hozzá néha a kislánya a napköziből, ha ő a munkájából nem tud időben hazaérni. Klárka hamar megszerette a „pót-nagyszülőket”, és néha alig tudták hazacsalni onnan. A testvére is hiányzott neki, otthon sokat unatkozott, ami Mártikáéknál és a Búzás-nagyszülőknél ismeretlen fogalom volt.

Klárka néha irigyelte a barátnőjét, amiért neki két testvére van. Mártika viszont újabb Klárikát irigyelte.

– Ő annyi új játékot kap! És milyen szép iskolatáskája van!

Ezt anyuval is közölte. Olyan kopott már ez a táska, amit Andristól örökölt.

– András szeptemberben újat kapott – jelentette ki csípősen.

– Most nincs rá pénzünk, Veronikának cipőt kell venni – zárta le anyuka a kérdést.

– Mindig csak Veronika – duzzogott a kislány, és kikapta húgocskája kezéből a gyönyörű plüssmackót, amit ő kapott Berci keresztapától a születésnapjára. – Mindig az én mackómmal játszik – morogta, de ezt anyu nem hallotta, mert Veronika hangos sírással kapkodott a maci után. Neki csak egy házilag készült, posztó-maradékból varrt mackója volt. Hacsak tehetné, elcsente Mártika mackóját. Simogatta, dédelgette a szép, puha játékállatot.

Egy napon Veronika beteg lett. Lázasan hánykolódott ágyacskájában, és enni sem akart. Anyuka aggódva járt-kelt körülötte, és nagyon szomorú volt. Így múlt el pár nap.

Mártika megsajnálta a kishúgát. Most kezdte érezni, mennyire hiányzik neki a kis játszótárs. – Talán a macitól meggyógyulna – gondolta, és félve, lábujjhegyen odalopódzott a kis ágyhoz. Bedugta Veronika mellé a kedves játékot.

Veronika kinyitotta a szemét.

– Szia maci, de jó, hogy itt vagy! Már nem is vagyok beteg! Anyu, kérek teát és kekszet. Adok a macinak is!

Mártika szívét valami különös melegség járta át. Az öröm is gyógyít? Mindenesetre Klárka összes irigyelt játékja, pompás táskája jelentéktelen semmiséggé halványult lelkében testvérkéje mosolygó arca mögött.

Néhány nap múlva Márta különös kívánsággal állt anyukája elé.

– Úgy szeretnék egy élő kisnyuszit! – mondta lelkesen. – Jutkának is van, aki mögöttem ül az iskolában.

– Hülye vagy – jelentette ki Andris, a bátyja. Majd anyuka szemrehányó pillantását látva szelídebben tette hozzá: – Tudhatnád, hogy Jutkáék kertés házban laknak. Nem sajnálnád azt a szerencsétlen nyuszikát itt tartani a negyedik emeleten?

– Akkor egy kiscicát! – erősködött Márta. – Én biztosan gondoskodnék róla!

– Egyelőre szó sem lehet semmiféle kisállatról. Kertés házban más. Itt csak szenvedne. S ahogy ismerlek, két nap múlva megunnád – zárta le a témát anyuka.

Márta sírva fakadt.

– Akkor én világgá megyek – zokogta. – Nem is szeretek itthon lenni!

Anyuka megsimogatta kislánya fejét, de könnyörtelen maradt.

– Mártikám, mielőtt világgá mégy, kérdezd meg Enikőt, hogy a múltkor miért csavargott el otthonról, úgy, hogy még a rendőrség is kereste, és a rádió is bement, hogy elveszett. Hogy sírhatott az anyukája! Még jó, hogy megkerült, mielőtt valami nagy baja esett volna!

Másnap Márta egyik szünetben összeakadt Enikővel. Már régóta ismerték egymást látásból. Most beszélgetni kezdtek.

– Enikő, miért szöktél el a múltkor? – kérdezte Márta és ránézett Enikőre, de az lehorgasztotta a fejét. Aztán csak ennyit mondott halkán:

– A szüleim mindig veszekedtek... El akarnak válni. Most a nagymamánál vagyok. Márta elgondolkozott.

– Az én szüleim is vitatkoznak néha... De este mindig megcsókolják egymást. És eszükbe se jut, hogy elváljanak. Mi is lenne velünk, ha anyuka nem jönne oda az ágyunkhoz minden este? És milyen kár, hogy apu buszsofőr, és olyan ritkán van otthon reggel, amikor iskolába indulunk! Mert olyankor ő is ad puszit és sokáig integet az erkélyről... Nem, nem, én nem akarok máshová menni! Még akkor se, ha most nem kapok nyuszikát!

4. Családi kirándulás

A reggeli nap még alig ragyogta be a lakótelep házait, Andris már lelkesedve futott lefelé a lépcsőkön a negyedik emeletről, és becsöngetett az egyik első emeleti lakásba.

– Nagypapa, nagymama! Fölkeltetek-e már? Mi készen vagyunk, jönnek a többiek is! Jaj, el ne késsünk!

Nagymama kidugta a fejét az ajtón.

– Mindjárt berakodunk a hátizsákba és indulhatunk. Megvan a térkép is!

Öt perc múlva a kapu előtt toporgott a család: apa, anya és a három gyerek. Mindenkinek hátizsák a hátán, nagyság szerint, Veronikáé a legkisebb. A nagyszülők is megjelentek, de csak Nagypapa hozott hátizsákot.

– Mamának nincs – jegyezte meg Mártika, de Nagypapa megnyugtatta:

– Majd lesz neki is, ha félóra múlva átadom. Mi ugyanis úgy szoktuk, hogy felváltva visszük. Nagyon jó érzés néha csomag nélkül!

Gyalog mentek az állomásra. Apu megvette a jegyeket, és hamarosan megjelent a vonat is. Egy kis vita támadt, mert mindegyik gyerek az ablakhoz akart ülni. Végül kiegyeztek, és néhány állomás után boldogan pillantották meg a csillogó Dunát. Zebegényig utaztak. Itt megcsodálták a gyönyörű templomot, áldást kérve a túrához. Megtöltöttek vízzel két kulacsot, és elindultak fölfelé. Egy darabig a falu utcáján mentek, de nemsokára kiértek a hegyoldalra, és újra gyönyörködhetek az alattuk folyó Dunában. A nap ragyogóan sütött, és csodás kék volt az ég. Veronika minden lepkét meg akart fogni, és már a kirándulás elején csokrot kötni a sok vadvirágból.

Márti leintette: – Ne tépd le, úgyis elhervad estig. Itt a szabadban a legszebb, ahol nőtt. Én sajnálom az eldobott virágot, mert az is élő, kár lenne érte, hogy már útközben elpusztuljon. A kicsi belenyugodott. Andris időnként elkiáltotta magát:

– Turistajelzés!

Nagymama rászólt: – Ne kiabálj annyira, elijeszted a madarakat! Nem hallod, milyen szépen énekelnek? Inkább utánozd őket, hátha válaszolnak! Andris ettől kezdve mindenféle füttyszóval kísérletezett, míg Apu le nem intette.

– Elég már, inkább jöjjön velem valaki, mert úgy tudom, itt nem messzire a part fölött egy barlangnak kell lenni.

– Én megyek! – kiáltott Andris, és elindultak Apuval jobbra lefelé.

– Mi majd addig itt megpihenünk, eszünk valamit, és elmondok egy rövid mesét – szólt Nagymama. Aztán anyukával kibontották a hátizsákot, és asztalkendőt terítettek egy nagy lapos kőre. Kiraktak egy csomó ennivalót, meg egy doboz gyümölcsöt. Alig kezdtek el falatozni, amikor a távolból éktelen sikítást hallottak.

– Jaj, csak nem történt valami baj? – aggódott Anyuka, de nem mert elindulni, csak vártak nyugtalanul. Jó tíz perc múlva a távolban a fák között előtűnt Apuka, hátán cipelve a fiát. Anyu elébük futott.

– Mi van? – kérdezte ijedten.

– Szerencsére semmi komoly, csak néhány horzsolás. De nagyobb baj is történhetett volna. Ez a csacsi gyerek elkezdett futni lefelé, hiába kiabáltam, hogy álljon meg. Aztán fölbukott egy kőben, és akkorát bukfencezett, hogy azt hittem, kitörik a nyaka. Szinte meghült bennem a vér. Hála Istennek, néhány horzsolással megúsza. De remélem, okultál az esetből, kislégy!

Nagymama – miközben kimosta Andris karján és lábán a három sebet, és szépen beragasztotta sebtapasszal – csak ennyit mondott:

– Erre mondták régen, hogy a Szűz Mária kötényébe esett!

A nagy ijedség után folytatták útjukat és elindultak fölfelé. Andris kicsit sántított, de nem hagyta el magát. Pedig az út egyre meredekebb lett.

Nagyapa panaszkodott is: – Gyerekek, ti könnyen szökdécseltek fölfelé, de én már nem bírok ilyen tempót. Javaslom, hogy a legfürgébbek menjenek előre Apuval, és a kilátónál várjatok meg minket. Szegény Mama, most ő kapja tőlem a hátizsákot, mert megint letelt a félóra.

– Nem baj – szólt Nagymama – bírom én jól a túrát, add csak ide azt a hátizsákot, legfeljebb nem tudok úgy sietni. De ráérünk, nem kerget a tatár! Majd odaérünk mi is!

A kilátóból csodálatos kép tárult eléjük. Három oldalon a Duna, délkeletre távolabb a visegrádi vár, az innenső parton Nagymaros háztetői és tornya, északon a Börzsöny erdős vonulatai.

– Ezért a látványért érdemes volt feljönni! Pedig de sokan tartanak bolondnak, hogy ennyit izzadunk, míg ők kényelmesen eszegetve ülnek a TV előtt.

Ezt Anyu mondta, de Andris hozzátette: – És akkora pocakot növesztenek, mint egy török basa!

Ezen jót nevettek, de Nagypapa aggódva szólt: – Nekem nem tetszik az a felhő ottan. Mintha távoli mennydörgést is hallanék. Szerintem ne induljunk el még lefelé, mert ha zivatar tör ki, itt megvéd a kilátó! Ülünk le az erdei padokra és együnk valamit, aztán majd látjuk, mit hoz az idő.

Negyedóra múlva már akkorákat dörgött-villámlott, hogy Veronika remegve bújt Anyuka karjai közé. Aztán megeredett a zápor. De nem nagyon áztak meg, mert fölverték az esőkabátokat, és behúzódtak a kilátótorony alá.

Amilyen gyorsan jött a zivatar, olyan hamar el is múlt. Utána tisztább lett a levegő, és olyan volt az erdő, mintha megfürdött volna. A madarak rázendítettek, és még szebben énekeltek, mint a vihar előtt.

– Egyetlen nagy baj van – aggódott Anyu. – Nagyon csúszós lett az út, és vizes a fű. Mire leérünk Nagymarosra, olyanok leszünk, mint a malacok.

– Nem baj – szólt Apu – a falu szélén van több kút, majd lemossuk a gyalázatot! Csak azt kérem, nagyon lassan, óvatosan menjünk lefelé, nehogy úgy járjunk, mint Andris délelőtt. Legfeljebb csak a későbbi vonatot érjük el.

Végül is minden jól sikerült, és mire besötétedett, már a vonatban ültek. Szerencsére a kalauz bácsi nem vizsgálta nagyon a sáros cipőjüket.

Másnap reggel – miután mindenki kialudta magát – Mártika beszámolt Klárikának, a barátnőjének a kirándulásról.

Klárrika csak ennyit mondott: – Én egész nap unatkoztam... Mi is szoktunk Anyuékkal kirándulni, külföldön is többször voltunk. De nem a hegyekbe megyünk, hanem legtöbbször az üzletekbe. Mindig kapok valami új játékot, de én szívesebben mennék veletek. Ugye, elvisztek engem is magatokkal a legközelebbi családi kirándulásra?

5. Erzsi néni

Bakosék a Rozmaring utca 6-ban a lépcsőház legfelső emeletén laktak. A gyerekeknek gyakran föltűnt a másodikon egy szúrós tekintetű, barátságtalan asszony, akivel még az alatta lakó Nagymamáék se tudtak szót érteni. Pedig Nagyapa mindjárt beköltözésük után végigjárta az összes szomszédot, és bemutatkozott: – Adjon Isten bort, búzát, békességet! Búzás Ferenc vagyok, nyugdíjas tanító. Azelőtt a feleségemmel falun tanítottunk. Mindenki ismert, mert én voltam a „tanító bácsi”. Szeretnék itt is jó barátságban lenni a szomszédaimmal!

Általában örömmel, mosolyogva fogadták. Nagyapa megszervezte a lépcsőház-takarítást, a ház elé fákat, bokrokat ültetett, és mindenki segített virágoskertet telepíteni. Néhány haszontalan gyerek kitépett pár bokrot és virágot, de Nagyapa fülöncsípte őket:

– Meg ne lássam, hogy valaki bántja a növényeket! Aki nem vigyáz a kertre, az nem érdemli meg sem a napsütést, sem a madárdalt, de még az ételt sem!

A gyerekek hallgattak rá. Csak a mérges arcú nénivel nem tudott mit kezdeni.

Egyik délután a lépcsőházban velőtrázó kiáltást hallottak a lakók. Többen kidugták fejüket az ajtón, de nem sokat láttak, s óvatosan visszahúzódtak. Andris futott sietve lefelé, és becsöngetett Nagymamáékhoz.

– Nagymami, gyere gyorsan! A mérges néni a földön fekszik és segítségért kiabál. Nagymama megindult Andrissal fölfelé a lépcsőn. Egy emelettel feljebb a barátságtalan szomszédasszony a földön fekvő nyöszörgött a nyitott lakásajtó előtt.

– Jaj, jaj, segítsen már valaki! Megbotlottam és elestem, biztosan eltört a lábam!

Nagymama leküldte Andrist Nagyapáért, de közben a veje is épp hazaérkezett, és fölfelé baktatott a lépcsőn. Óvatosan fölemelte az asszonyt és behúzta a lakásba. Lefektette a heverőre és megkérdezte: – Van telefon? Orvost kellene hívni, mert lehet, hogy komoly a baj. Nagyon fáj?

– Nagyon, jaj, nagyon, mozdítani se bírom. Az előszobában van a telefon, a lányom orvos, de külföldön van egy éve. A férjem már nem él, jaj, senkim sincsen, mi lesz velem?

Nagymama megnyugtatta: – Mindent megoldunk, kedves, de most telefonálunk a mentőkért, aztán meglátjuk, miben segíthetünk.

Andris közben a névtáblát tanulmányozta: Békési Mihályné Király Erzsébet. – Szóval Erzsi néni – hümmögte magában. – Szegényt beviszik a kórházba. Onnan pár nap múlva hazajön, de mit csinál egyedül a törött lábával? No, én majd megszervezem a megszelídítését.

Erzsi néni valóban kórházba került. Értesítették a lányát is, de az csak egy táviratot küldött: „Mama, nem tudok most jönni, de adok föl pénzt, fogadj valakit, aki ápol.”

Nagyapa a fejét csóválta.

– Na, ez nem sokat ér, mert pénzért is nehéz találni ápolót. Dehát azért vagyunk itt, hogy ne hagyjuk magára a bajbajutott szomszédot.

És amikor Erzsi néni hazajött a kórházból a begipszelt lábával, Nagymama már a kapuban várta: – Isten hozta, Erzsikém! Ne aggódjon, minden rendben lesz. Itt a lakáskulcs, de ha úgy gondolja, maradjon egy nálunk is, hogy bármikor fölmehezzünk. Én ugyanis naponta főzök, magának is jut meleg ebéd. És az unokáim mindent bevásárolnak, amire szüksége lesz. Nyugodtan megbízhat bennük.

Erzsi néni arcán halvány mosoly suhant át: – Maguk jó emberek... és örülhetnek, hogy közel vannak a gyerekeik, az unokáik... De nekem senkim sincsen! A férjem meghalt, az egyetlen lányom itt hagyott egyedül...

Nagymama mindennap küldött meleg ebédet Erzsi néninek. A gyerekek bevásároltak, sőt takarítottak, mosogattak is. Erzsi néni mindent megköszönt, de szomorú maradt. Egyszer Veronika meg is kérdezte: – Erzsi néni, miért nem nevensz sohase? Talán unatkozol egyedül?

A szomszédasszony érezte, hogy a kicsi lány rátapintott a baj gyökerére.

– Igen kicsikém, unalmas egész nap egyedül...

Andris intézkedett: – Ide hallgassatok, lányok! Kitaláltam valamit. Rendezzünk Erzsi néninek színházat. És mindenki jöjjön el hozzá naponta egy órát társasjátékozni!

Mártika lelkesen fogadta az ötletet. A barátnőjét, Klárikát is beszervezte.

– Erzsi néni, ugye örül, ha minden délután eljön valaki, és játszik a néniel társasjátékot?

A néni beleegyezett. Végül már alig várta a három órát, amikor fordul a kulcs a zárban, és megjelenik valamelyik gyerek a négy közül. Veronika elkottyantotta:

– Szombaton délután színház lesz!

Nagymamával már csináljuk a jelmezeket!

Anyuka rajzolja a koronát, és Márta fogja kivágni! Andris lesz a királyfi, Klárka a mesélő, Márta a gazdag bíró lánya, és én a szegény fonólány. Ugye Apuék és Anyuék is eljöhetnek megnézni? De nekik jegyet is kell venni! Te ingyen megnézheted, ha jó leszel, és szépen beveszed az orvosságot.

Erzsi néni ezt már nem tudta megállni nevetés nélkül. Átölelte a kislányt. – De kár, hogy nem az én unokám vagy!

Veronika megrázta a fejét. – Én nem akarok az unokád lenni, mert van nagymamám. Persze, azért szeretlek. De itt van a Klárka, neki nincs nagymamája. Ha meggyógyulsz, akarsz-e te a nagymamája lenni?

– Nem is rossz ötlet, majd gondolkozom rajta – felelte mosolyogva Erzsi néni.

Az előadás remekül sikerült. Pár hét alatt Erzsi néni meggyógyult. De nemcsak a lába, a lelke is. Klárka kapott egy nagymamát, ő meg egy pót-unokát.

Andris diadalmasan szögezte le:

– Na ugye mondtam, hogy én meg fogom szervezni Erzsi néni megszelídítését?

6. Karácsonyvárás

András lelkesen fogadta a lépcsőházban Mártit, a húgát, aki éppen fölfelé ballagott a lépcsőn. Klárikával jött, a barátnőjével, aki egy emelettel alattuk lakott

– Hello, lányok! Egy óra múlva találkozunk Nagymamáéknál! Épp most mondta Nagyapa, hogy holnap lesz Advent első vasárnapja, és együtt készítjük el a koszorút. Kapott néhány fenyőágot a barátjától, én meg kértem Anyutól négy gyertyát. Tartó, meg drót kerül Mamánál, csak még egy szép lila szalag kellene!

– Miért nem piros? Az sokkal vidámabb! – vélte a húga.
– Nem tudod, te butus, hogy Advent bűnbánati idő, és annak a színe a lila? Szerdán mondta Anna néni, a hitoktatónk. Különbözik szerintem a lila szebb, mint a piros, – de hát ízlések és pofonok különbözők...

Klárka közbevetett:

– Hagyd már a pofonokat! Mi nem akarunk verekedni! De ha érdekel, nekem van lila szalagom, Erzsébet nénitől kaptam. Eljöhettek én is?

– Persze hogy jöhetsz. Négyre légy ott az első Mamáéknál!

– Jó – hagyta rá Klárka, és becsöngetett Erzsébet néni ajtaján, aki egy hónapja a „pót-nagymamája” volt. Délután négykor nagy nyüzsgés volt Nagymamáéknál. Még a kicsi Veronika is ott állt a nagy asztal mellett, és buzgón adogatta Mamának a fenyőgallyacskákat, meg a drótokat.

– Mindjárt kész – jelentette ki Nagymama. – Ráteszem a szalagot és a négy gyertyát, aztán egyiket meggyújtjuk.

– Miért nem mindet? – kérdezte Veronika. – Olyan sötét van... Még félnék is, ha nem lennétek itt mellettem...

Nagyapa megmagyarázta:

– Az első héten csak egy gyertyát gyújtunk, aztán karácsonyig minden héten eggyel többet. Ez emlékeztet azokra a hosszú-hosszú évezredekre, amikor az emberek a Megváltót várták. Ahogy közeledik Jézus születése, mindig több és több a fény!

– Mert Ő a világ világossága – jelentette ki Andris büszkén, mert ő már ezt is tanulta.

Az égő gyertya halvány fénye szétterült a szobában. A három másik gyertya árnyéka imbolygott a falon, az utcáról beszűrődött a város zaja, és előbb kicsit félénken, majd egyre lelkesebben csendült fel a gyerekek ajkán az ősi fohász:

„Harmatozzatok, égi magasok!

Jöjj el, édes Üdvözítőnk!”

Klárka megilletődötten állt a három testvér mellett. Milyen szép is ez a titokzatos várakozás... Aztán felkiáltott:

– Csókolom Margit néni, csókolom Jóska bácsi!

Valaki villanyt gyújtott, és akkor látták, hogy a szülők is együtt imádkoznak velük.

– Én még mutatok valamit – szólott Mártika, és előhúzott a köténye zsebéből egy kis fehér papír-ingecskét.

– Tegnap kaptam a hittanórán. Anna néni mondta, hogy karácsonykor a Jézuska születésnapja van, ezért nem igazság, hogy mi akarunk ajándékot kapni. Azt adjuk neki, hogy ha valami jót teszünk, fölhajtunk egy kis csipkét, és karácsonyra kihímezzük neki a kisinget.

– Ahogy Mária is ingecskét készített, mikor a kis Jézust várta – tette hozzá Anyuka.

– Nekem is csináljatok egyet! – kiáltott Veronika lelkesen. És Klárka is megszólalt halkán: – Én is szeretnék... Sajnos, nem vagyok hittanos, de jövőre lehet, hogy beírat anyukám. Ugye Margit néni, nekem is készít egyet?

– Igen, holnapra kapsz majd Veronikával együtt – simogatta meg Anyuka a kislány selymes barna haját.

Este, amikor Anyuka végigjárta a három ágyat, és keresztet rajzolt minden gyermeke homlokára, eloltotta a villanyt, és csak ennyit mondott:

– Pszt, aludjatok szépen! Ilyenkor járnak körbe láthatatlanul az angyalok, és összegyűjtik a gyerekek jószág-virágait...hogy karácsonyra odatehessék a kis Jézus jászolához.

Andris alig várta, hogy Anyuka becsukja az ajtót. Aztán a sötétben odalopódzott a szoba másik sarkába, ahol egymás mellett állt Márti és Veronika ágya. Suttogva megszólalt:

– Lányok, mit szölgtek hozzá, azért mi is készíthetnénk valami ajándékot karácsonyra Anyukának, Apunak, meg Nagymamáéknak is!

– Még Erzsébet néni is kéne, meg Klárkának – súgta vissza Veronika.

Márti ugyanolyan halkán hozzátette:

– Mert azt is mondta Anna néni, hogy ha valakinek örömet szerzünk, Jézus úgy veszi, mintha neki adtuk volna...

– Mennyi pénzetek van?

– Hát nem sok – szólta Márti. – De nem is ez a lényeg. Anyu nem örül, ha valami haszontalanságra költjük a zsebpénzünket!

– Persze, hogy nem haszontalanságra! Nagymama segít, hogy olyant készítsünk, aminek Anyuék örülnek. Anyu meg abban segít, mit adjunk Mamáéknak.

Veronika felült az ágyában, aztán sűgva szólta:

– Csináljunk karácsonyfadíszeket! Mamának van sok szép színes papírja.

– Én már tudok horgolni, készítek egy kis edényfogót. Mama ad fonalat - így Márti.

– Én meg ha kapok cukrot vagy csokit, elteszem és szépen becsomagolom. Meg rajzolni is lehet sok szépet – javasolta Andris.

– Tudok hajtogatni papír-angyalokat! – szólta közbe Veronika.

– És megtanuljuk Mamánál zongorázni az „Ó gyönyörű szép” meg a „Csendes éj” karácsonyi énekeket. Én furulyán megtanulom a „Pásztorok”-at...

Apuka benyitott.

– Mi van gyerekek, nem alusztok? Jó volna már, ha csöndben lennétek! Igen?

Andris villámgyorsan bebújt a takaró alá.

– Igen, Apuci, már alszunk is...

Aludtak és megálmodták a karácsonyi örömszerzést. Majdnem mindennap folyt a készülődés Nagymamáéknál: zongora, furulya, énektanulás, fenyőfadísz-készítés, kézimunka, rajzolás, papír-hajtogatás. Nagyapa a gyerekek közreműködésével agyagból elkészítette a kis Jézus, Mária és József szobrocskáját. – A többit majd jövőre! Most ezekhez csak papír-angyalok lesznek! Volt még mézestészta-sütés, és naponta gyertyagyújtás a koszorún. Klárka is sokszor ott volt velük. Egy este azt mondta otthon:

– Anyu, ez a karácsonyvárás többet ér minden játéknál. Nálunk is lehetne így... Szerintem ne is legyen ajándék, csak ünnep!

Anyja átölelte.

– Tudod mit, kislányom? Meghívjuk Erzsébet nénit karácsonyestére, ne legyen olyan egyedül...

Eljött a szenteste. Nagymamáéknál egy nagy cserépben állt az asztalon a töves kis fenyő – amit Nagyapa később ki akart ültetni a ház elé – gyertyákkal, díszekkel, alatta a Szent Család agyagból, körülötte papír-angyalok és a három „kihímezett” ingecske. „Mennyből az angyal” – énekelték együtt, majd Édesapa felolvasta Jézus születésének történetét.

Közösen imádkoztak a családjáért, a hazájáért, a betegekért és szenvedőkért, s végül a hitetlenekért, hogy ők is odataláljanak az értünk emberré lett Istengyermekekhez. Ének, zongora, furulya, és az apró ajándékok átadása után Anyuka sorban megcsókolta három gyermekét, és így szólt:

– Ugye, milyen csodaszép, hogy a Mennyei Atya legnagyobb ajándéka számunkra Jézus, aki gyermekként jött el közénk karácsony éjjelén... De én is akarok sűgni egy gyönyörű meglepetést: tavaszra Isten új kistestvért küld nektek, aki már itt mocorog a szívem alatt...

Apa, gyerekek, nagyszülők meghatódva néztek Anyuka fénylő szemébe, és szívük megtelt hálával. Ó igen, ez a legnagyobb, a legszebb ajándék!

7. Zsuzsika

Nagymamáék mellett, az első emeleten lakott egy ápolónő, akinek kislánya, Arany Zsuzsika, Andris osztálytársa volt. Sokat nem tudtak róluk, mert rendkívül visszahúzódó, zárkózott emberek voltak. Zsuzsinak sok problémája akadt az iskolával is: rengeteget hiányzott, gyakran elkésett, máskor a leckéje nem volt készen.

Andris felháborodva mesélte otthon:

– Képzeld anyukám, Zsuzsi még az osztálykiránduláson se akart részt venni. Pedig az osztályfőnökünk felajánlotta, hogy kifizeti az útiköltségét. De ő csak vállat vont, és azt mondta, hogy nincs kedve eljönni.

– Talán több szeretettel kellene foglalkoznotok vele – vélte Anyuka. – Ti csak lenézitek és kicsúfoljátok, pedig nem tudhatjátok, miért ilyen kiállhatatlan.

Andris elgondolkozott. Azt tudta, hogy Zsuzsi anyukája sokat dolgozik, néha még éjjel is. A fizetése meg kevés. De ez nem ok arra, hogy Zsuzsi ne álljon szóba osztálytársaival.

– Talán a lányokhoz több a bizalma – gondolta Andris, és elhatározta, hogy Mártival, a húgával együtt meglátogatják Zsuzsikát.

Becsöngettek. Hosszú szöszmötölés után végre megjelent az ajtóban a kislány.

– Beszélni szeretnék veled – szölt Márta. – Bemehetünk?

– Gyertek csak, igaz, Anyukám nincs itthon. Most is dolgozik bent a kórházban.

– És Apukád?

– Apu már egy éve itt hagyott bennünket. A nagymama miatt... Aztán talált egy új élettársat. Azóta felénk se jön. A bátyám vidéken tanul, kollégiumban lakik. Sokba kerül, de nagyon okos fiú, több kémiaversenyen ért el helyezést. Anyu azt akarja, hogy főiskolán tanuljon tovább.

Miközben mindezt elhadarta, bevezette a két vendéget a kisebbik szobába. Áporodott orvosság- és vizeletszag csapta meg az orrukát. Egy tiszta ágyon lesoványodott öreg néni feküdt, félig ülve, mellette a széken tálca, egy tál étellel. Zsuzsika leült, és folytatta az idős beteg etetését.

– A nagymamám – mondta közben. – Egy éve bénán fekszik. Etetni kell, és tisztába tenni. Mint egy kisbabát.

Andris és Márta még nem látott ilyet. Náluk mindenki egészséges volt. Vagy legalábbis mozgásképes. Még nagypapáék is...

– És *te* szoktál vele foglalkozni? – kérdezte Márta csodálkozva. Hiszen még Zsuzsika is alig múlt tízéves.

– Én is, meg anyukám, ha itthon van. Ő mondta, hogy amíg bírjuk ápolni, nem adja intézetbe az édesanyját. – Nincs veled sok baj – tette hozzá. – De hosszabb időre nem lehet egyedül hagyni.

Az étel elfogyott, és Zsuzsika egy bögréből szívószállal megitta a nagymamát. Aztán lágyan megsimogatta az öreg-asszony ráncos, szenvedő arcát.

– Kö-kö-kö-szö-nöm an-gyal-kám – motyogta alig hallhatóan a beteg. – Jó vagy... – próbálta ajkaival kiformálni a szavakat.

Andris és Márta megértett mindent. Kezdték sajnálni és szeretni Zsuzsikát. Andris még egy kicsit szégyellte is, hogy neki olyan jó dolga van. Márta megsókolta a kislányt.

– Ugye hozhatunk néha egy kis süteményt meg gyümölcsöt a nagymamának?

– Igen, nagyon szereti. Csak drága, ritkán kap ilyesmit.

– Meg persze, neked és anyukádnak is – tette hozzá Márta, és csendesen kiléptek az ajtón. Aztán mindenről beszámoltak Nagymamának, aki megígérte, hogy ő is próbál segíteni.

8. A negyedik gyerek

Karácsony estéjén jelentette be Anyuka a nagy Titkot: tavaszra kisbaba érkezik a családba! A három gyerek nagyon meghatódott, és úgy érezték, hogy ez volt számukra a legszebb karácsonyi ajándék. Újév napján együtt mondták el az esti imádságot. András Apuka térdén ült, Veronika Anyu ölében, Márti közöttük. Az ének végén Apu így szólt:

– Gyerekek, ugye tudjátok, hogy tavasszal megszületik a kis testvérke. Azt még nem sejtjük, kislány lesz-e vagy fiú...

Andris közbevágtott:

– Fiú következik! Az nem igazság, hogy a lányok vannak többen! Akkor nekem is lenne párom...

A lányok leintették:

– Inkább lány legyen, mert az nem kiabál annyit, és nem verekszik! Anyuka azt mondta, ha lány lesz, Magdolnának fogjuk hívni!...

– Ha fiú lesz, akkor Péternek – szólt közbe Apa.

– Igen, ez jó – kiáltott Andris – mert András apostolnak is Péter volt a testvére, és ő vezette el az öccsét Jézushoz!

– Persze, eredetileg őt se Péternek hívták, hanem Simonnak – szólt Anyuka. – Jézus nevezte el Péternek...

– ... Ami kősziklát jelent – tette hozzá tudálékosan Andris. Apa közbeszólt:

– Egyelőre mindegy, fiú-e vagy lány – ahogy a jó Isten akarja. Én inkább azt szeretném kérni tőletek, hogy az Iciri Baba érkezéséig kíméljétek Anyukát, segítsetek sokat, és soha ne okozzatok neki szomorúságot!

– Így lesz! – fogadkoztak buzgón, aztán Márti csendesen megkérdezte:

– És, és... az nagyon fáj az anyukának, amikor kibújik testéből a kisbaba?

Anyu megsimogatta:

– Igen, az fáj, de amikor először meghallja sírni a gyermekét, olyan boldogság tölti el, hogy minden szenvedését elfelejti!

Veronika még szorosabban odabújt Anyukához.

– És Anyuci, monddad, az is fáj neked, amikor én megszülettem?

– Igen, fáj, de utána nagyon örültem neked...

– Akkor ezután még jobban szeretlek! – szólt a kicsi lány, és megcsókolta Anyuka arcát, aztán a hasát, amelyben a kisbaba mocorgott.

A gyerekek igyekeztek sokat segíteni, néha még veszekedtek is, ki szereti jobban Anyukát. Nagyapa vállalta, hogy Veronikát elkíséri az óvodába, és délután elmegy érte, mert az utolsó hetekben Édesanya már szabadságon volt. Készítgette a baba-holmit: szép fehér kabátkát kötött, Nagymama pedig takarót horgolt. Veronika átköltözött egy nagyobb heverőre, és rácsos ágyát berendezték a kisbabának.

Azért ez a várakozás mégsem volt egészen felhőtlen. Anyuka sokszor érezte magán az ismerősök szánakozó tekintetét. Mintha egy kicsit bolondnak, sőt felelőtlennek tartanák, amiért meg akarja szülni a negyedik gyermekét. Egyik kolléganője nyíltan meg is jegyezte:

– Nem túlzás ennyi gyereket vállalni a mai világban? Hogyan bírjátok majd anyagilag?

De Margit anyuka nem sokat törődött az emberek véleményével. Őt a szülei arra nevelték, hogy az ember nem akkor lesz boldog, ha csak önmagának él, hanem minél több jót osztogat másoknak, annál több marad neki is. Ők erre példát adtak a családban is, a faluban is, ahol azelőtt tanítottak. Két bátyja is a közösségért dolgozik: egyik orvos lett, a másik pap – ő meg óvónő. Ebben a családban természetes volt, hogy egy nő akkor lesz boldog, ha a rábízottakért áldozatot is tud hozni... Így hát könnyen „megfelelt” a kérdezőnek:

– Szerintem a gyermekvállalás nem elsősorban anyagi kérdés. A gazdag nyugati országokban is fogy a népesség. De ha dolgozunk és takarékosan élünk, nem fognak éhezni a gyerekeink azért, mert többen vannak. E téren túl sok a nyafogás, nagyok az igények, és erős a divat hatása. De ez engem nem érdekel!

Március végén egy hétfői napon Andris és Márti együtt jöttek az iskolából. Nagypapa is megérkezett Veronikával. Nagymama a kapuban várta őket.

– Ne menjetek föl, nincs otthon senki. Apuka bevitte Anyucit a kórházba, mert már nagyon készülődött a kis testvérke. Maradjatok nálunk, míg megérkezik.

A gyerekek bevonultak Nagymamáék lakásába, de nem volt kedvük játszani. Vacsorázni is alig tudtak az izgalomtól.

– Imádkozzunk együtt Anyukáért és a kisbabáért, hogy egészségesen megszülessen – javasolta Nagymama. Így is tettek, de Andris kétpercenként kinézett az ablakon, hátha meglátja a sarkon Édesapát. Aztán besötétedett.

Csöngettek.

Mindenki izgatottan fölugrott. Márti szaladt ajtót nyitni.

Apuka jött be mosolyogva.

– Van egy nagy újság...

– Mondjad, mondjad már!

– Péter! Petike, nagy, erős fiú, több mint négy kiló!

– Hurrá! – üvöltött Andris, és össze-vissza csókolta Apukát.

Mikor végre le tudott ülni, Veronika odabújt hozzá, és szinte sűgva kérdezte:

– És Anyuka? Jól van, nem fáj semmije?

Apu megsimogatta.

– Jól van ő is. Sokat szenvedett, mert nagy volt a baba, és nehezen tudott kibújni. De mikor odatették mellé, már mosolygott, és azt üzeni, hogy mindenkit csókol!...

Végre eljött az a nap is, amikor Anyuka hazatérhet a kórházból a kistestvérrel. Iskolából, óvodából hamarabb megérkeztek a gyerekek, hogy együtt fogadják a várva-várt Vendéget. Apuka hozta be a síró „csomagot” a szobába, és az asztalra tette. Anyuka kibontotta. Nagymama, nagypapa az ajtóból nézték, amint a „nagyok” kíváncsian vizsgálgatják a kapálódzó apróságot.

– Milyen kicsi keze van! – jegyezte meg Mártika.

– Dehát csak sírni tud, nem lehet vele játszani – szólt Andris. – És még haja sincs, olyan a kis kopasz feje, mint egy kugligolyó...

– Én meg akarom puszilni – nézett kérő tekintettel Anyura Veronika.

– Lehet, de csak a fejbűbját, vagy a talpát, nehogy fertőzést kapjon!

Veronika áhítattal lehelt egy csókot Petike homlokára.

– Én azért szeretem akkor is, ha kopasz és még nem tud beszélni – szólt komoly arccal. Anyuka tisztába tette a kisbabát, majd belefektette a Veronikától „örökölt” rácsos

ágyba. Aztán körülállták a kicsikét, és együtt köszönték meg a jó Istennek ezt az élő ajándékot.

– Énekeljünk is neki! – javasolta Márti.

Az ének végét csöngetés szakította meg. A szomszéd Klárka jött Erzsi nénivel.

– Megnézhetjük a babát?

Klárka sokáig elragadtatva nézte a picit. Erzsi néni fölsóhajtott:

– Ó ha nekem is lenne egy ilyen aranyos kis unokám! Aztán így folytatta:

– Kedves Margitka, hoztam néhány apróságot. Fogadja szívesen ezt a sapkát és ingecskét a babának, meg ezt a kis süteményt. Mikor én beteg voltam, annyi mindent kaptam maguktól...

Este, amikor Klárka ágyához odajött anyukája, hogy egy csókkal jó éjszakát kívánjon neki, kislánya odasúgta:

– Anya, olyan aranyos a kicsi Petike! Minden játékomat odaadnám, ha lenne egy ilyen testvérkém!

Mikor Bakosék a kisbabát hazahozták, érkezését eleinte osztatlan lelkesedés fogadta. Anyuka és Apuka boldog volt, hogy a negyedik gyerekük is egészséges, és most már két fiuk és két lányuk van. Nagymama büszke volt a hetedik unokájára, és őszintén sajnálta a lépcsőházban lakó Erzsi nénit, akinek egy se jutott. A gyerekek körülrajongták a testvérkét, és alig várták, hogy játszani is lehessen vele. Márti egy kicsit lenézte a barátnőjét, Klárikát, amiért neki még testvére sincsen, bár titokban ő se bánta volna, ha Petike helyett Magdika érkezik. Aztán kezdtek jönni a gondok. A kisbabának nem lehetett megmagyarázni, hogy normális ember éjjel alszik, és nappal eszik. Ő inkább nappal szeretett aludni, és a fél éjszakát végigsírta. Apuka leköltözött éjjelre Nagymamáékhoz, mert egy buszvezető nem alhat el a volán mellett, ha éjjel nem tudta kipihenni magát. Anyuka karikás szemekkel, támoltyogva készítette el a gyerekek reggelijét, de mikor elmentek az iskolába, óvodába, ő legalább nappal alhatott egy keveset. Andris méltatlankodott:

– Miért nem lehet megnevelni az Öcsit? Igazán lehetne ránk is tekintettel! El fogok aludni a matekórán!

Márti hozzátette:

– Ez egy bögőmasina! Nem lehetne visszaküldeni?

Csak Veronika védte a testvérkéjét:

– Ő nem tehet róla, biztos fáj a hasa...

– Persze, mert te nyugodtan elkéshetsz az óvodából!

De mindez még csak a kisebbik baj volt. A nagyobbik baj az alattuk lakó gyermektelen házaspár alakjában jelentkezett. Nekik volt ugyan egy kis kutyájuk, s az is szokott néha ugatni, de a gyereksírást sehogy se bírták elviselni. Margit anyuka véletlenül meghallotta, amikor ez a szomszéd-asszony méltatlankodva kiabálta a mellette lakóknak:

– Ez már mégiscsak sok! Tűrhetetlen állapot! Mi a fenének kellett nekik a negyedik gyerek? Még a három is sok, de azok legalább nagyobbak! Emberi jog, hogy tudjak pihenni! De ezek csak szaporodnak, és nincsenek másokra tekintettel. Hogy-hogy nem lehet megnevelni egy csecsemőt? Anyuka sírva ment be a lakásba, és karjába vette Petikét.

– Látod, mennyi bajt csinálsz, te kis haszontalan! Dehát a mienk vagy, nem dobhatunk el!

Néhány hét múlva a kisbaba mégiscsak megszokta a „rendet”. Éjjel csak ritkán sírt föl, megtanult mosolyogni, és szépen gyarapodott. Most más gondok jöttek.

Andris egy este föltette a kérdést:

– Anyuci, a nyáron hova megyünk nyaralni?

– Kisfiam, idén együtt nem mehetünk, mert Petike még kicsi, szopós baba, itthon kell vele maradnom. Esetleg Nagypapáékkal elmentek egy kicsit...

– De én veletek szeretnék!

– Értsd meg, ez most lehetetlen. Ekkora gyereket még nem vihetünk el. És nagyon sokba is kerülne. Most egy kicsit takarékosabban kell élnünk.

Márti is rákezdte:

– Hát igen, a Szabina is csúfolt, hogy ilyen ódivatú ruhákban járok! Nekik persze telik a butikos cuccokra, mert csak egy testvére van! Mondta azt is, hogy lenni akart új testvére, de az anyukája elvetette, mert szerinte a mai világban fölösleges annyi gyerek...

– Édes kislányom, te beletörődtél volna, hogy Petikét megöljük a születése előtt, azért, hogy nekünk és nektek kényelmesebb legyen az életünk?

– Jaj nem, nem! Csakhát tudod, Anyukám, az osztályban sokszor kicsúfolnak a gyerekek, amiért mi olyan sokan vagyunk...

– És szerinted nagyon rossz az, hogy ennyien vagyunk?

Veronika közbevágtott:

– Nagyon-nagyon jó, hogy sokan vagyunk! Én gazdag vagyok, mert van Anyukám, Apukám, három testvérem, és még Nagymamám, Nagypapám is! És olyan boldogság, hogy engem ilyen sokan szeretnek...

9. Anyák napja

Április utolsó vasárnapján – mikor Anyuka épp nem volt otthon – Apuka maga köré gyűjtötte a gyerekeket, és így szólt:

– Gyerekek, remélem, tudjátok, hogy mához egy hétre, május első vasárnapján anyák napja lesz. Gondolkozzatok, ki hogyan tudna örömet szerezni Anyukának.

A gyerekek föllelkesedtek, de még egymásnak se árultak el semmit.

András rendszeresen kapott zsebpénzt, amit füzetre, ceruzára, uzsonnára és néha édességre szokott költeni. Most elhatározta, hogy ezen a héten mellőzi az édességet – amit különben nagyon kedvelt – és uzsonnára is beéri sima kiflivel. A megtakarított pénzen szombaton három szál gyönyörű tavaszi virágot vásárolt Anyunak a virágárus nénitől, akinek a házuk egyik garázsában volt a virágüzlete. A szép csokrot egy üveg vízbe tette és kirakta az erkélyre.

Mártika egyik újság gyermekrovatóban szép anyák-napi köszöntő-verset talált.

– Megtanulom – határozta el magában. – Anyu örülni fog, mert tudja, hogy nem nagyon szeretek szöveget magolni, de az ő kedvéért szívesen megteszem. Még egy szép színes képet is rajzolok neki.

Veronika sokáig töprengett. Mi az, aminek Anyuci legjobban örülne? Aztán elhatározta:

– Minden nap szerzek valami örömet Anyukának. – Így is tett. Első nap a játékos polcát hozta rendbe, amit Anyu már oly régóta emlegetett. Következő nap azon igyekezett, hogy mindig az első szóra szót fogadjon. Harmadik nap megpróbált mindig mosolygós lenni, akármi történjék is. Pedig most is akadt olyasmi, amiért máskor durcáskodott. – És ez így ment egészen vasárnapig. Ráadásul minden este elmondott Anyukáért egy Üdvözlégy Máriát.

– Így még az égi Édesanyámnak is örömet szerzek – gondolta buzgón.

Eljött a vasárnap. A három gyermek sorban odalépett Anyukához. Andris átadta a virágot, Márta elmondta a verset, és odanyújtotta a rajzot Anyunak, aki meghatottan ölelte magához mindkettőjüket. Akkor odabújt hozzá Veronika és sírva fakadt.

– Mi baj, édesem?

A kislány Anyukára emelte ibolyakék szemét.

– Anyuci, én nem tudok adni semmit... Amit adni akartam, azt nem lehet megfogni. Én minden nap örömet próbáltam szerezni neked. Nem vetted észre?

Anyuka szeme is fátyolos lett.

– Ó dehogynem! Hiszen olyan aranyos, jó kislány voltál, hogy alig ismertem rád! A te ajándékoknak örülök legjobban! Olyan nagyon, hogy azt szeretném, ha minden vasárnap anyák napja lenne!

10. Kistestvért szeretnék!

A májusi este gyöngyvirág- és orgonaillatú fuvallatával még a lakótelep sivárságát is megszeliítette. A bokrok között egy-egy madárka rebbent, az égen föltűnt néhány csillag, és az egyik ház mögött megjelent a nevető fényű telihold. Klárka hazafelé ballagott anyukájával. Anyák-napi előadáson voltak, s a műsorról beszélgettek. A forgalom lelassult, a házak közt kevesen járkáltak, s az est csendjét csak néha zavarta meg távoli zene és autótüklés.

Klárka megszorította anyja karját.

– Anyu! Nem hallod? Az ablak alatt a bokorban egy cica nyivákol. Nézzük meg!

Közelebb lopódtak. Herendiné előrehajolt. Aztán dermedten bámult a bokor alján megbúvó reklámszatyorra.

– Ez nem macska! – Kihúzta és belenézett. – Ez egy síró kisbaba! Egy újszülött. Még él!... Kibontotta a csomagot, és megtapogatta a rongyokba csavart gyereket.

– Még meleg... – és mozog. Vigyük föl, talán segíthetünk rajta.

Óvatosan körülnézett, de a közelben egy lélek se járt. Fölmentek a második emeletre, és beledugta a kulcsot a zárba. Nem volt otthon senki. A férje, Herendi doktor ügyeletes volt

ma a kórházban. A csomagot a konyhaasztalra tette és kibontotta. Formás, egészségesnek látszó kislány volt, vörös a sírástól. Úgy tűnt, még nem olyan régen tette valaki a bokor alá. Herendiné teát melegített, és egy kiskanállal a baba szájához érintett egy kortyot. A pici mohón nyelte a folyadékot. Újabb néhány kanál – és elcsöndesedett. Klárka áhítattal nézte. – Anyukám, ugye ez a baba a mienk lesz? Jaj de aranyos! Jaj de jó, hogy nekem is lesz egy kistestvérem!

Anyja sóhajtott egyet.

– Drága kislányom, ennek a babának van anyukája, és meg kell őt találnunk! Vissza kell adnunk neki!

Klárka sírvafakadt.

– De hiszen kidobta! Nem kell neki... Én vettem észre, én hallottam meg a sírását! Ez a kisbaba az enyém!

Anyja simogatta.

– Ez nem egyszerű, gyermekem. Tudom, hogy szeretnél testvérkét. De ez nem olyan, mintha egy darab pénzt vagy egy játékot találtál volna, amit eldobtak vagy elvesztettek.

Klárka hisztérikusan zokogott. De anyja nem vitatkozott tovább. Egy puha, vastag törülközőbe csavarta a kisbabát, és megindult az ajtó felé.

– Gyere velem, bevisszük a picikét a kórházba, az újszülött osztályra. Ott kap anyatejet, inget, pelenkát. Jó helye lesz. Aztán be kell jelenteni a rendőrségen, s talán pár nap alatt megtalálják az anyukáját.

Klárka szinte belebetegedett a kisbaba elvesztésébe. Napokig nehezen tudott elaludni, alig evett, és az iskolában sem figyelt rendesen. Folyton a pici kislány járt az eszébe.

Három nap elteltével Herendinét – aki szintén orvos volt a kórház szemészetén – telefonhoz hívták. Egy nővér jelentkezett az újszülött osztályról.

– Helga doktornő, jöjjön át gyorsan!

Futva ment a másik épületbe. Irma nővér már várta.

– Megvan a talált kislány édesanyja. Beszélni szeretne a doktornővel.

Helga kicsit félve ballagott a folyosó végén álló, tizenhat-tizenhét évesnek látszó, diáklány kinézetű divathölgy felé. Az egy pillanatra ránézett, aztán elsírta magát.

– Köszönöm, hogy megmentette a gyermekemet... Azóta nem tudok aludni, bánt a lelkiismeret. Nem is tudom, miért tettem... A terhességet titkoltam, mert féltem. Mire kiderült és biztos lett, már késő volt tenni ellene. Azt akartam, hogy a fiú vállalja el az apaságot, és házasodjunk össze. Én szeretem őt... De azt mondta, az én bajom, mért nem vigyáztam, őt nem érdekli az egész. És otthagyt... Az anyám ki akart dobni, az apám nem is tudta... Istenem, Istenem, mit csináljak! Én nem akartam megölni a kislányomat, hiszen az enyém... De a gimnáziumból is kidobnak, lakásom nem lesz, ha a gyerekekkel elzavar az anyám...

Helga megnyugtatta.

– Van több lehetőség, nyugodj meg szépen. Vannak intézmények, amelyek ilyen esetben befogadják a kismamákat a gyerekekkel együtt bizonyos időre. Aztán majd kialakul. Hátha mégis fölébred a fiúban a felelősség... De ha nem tudsz a gyerekről gondoskodni, örökbe is adhatod.

– Ó nem, nem! Már rájöttem, hogy nem tudok nélküle élni, az enyém, föl akarom nevelni! Ó milyen ostoba voltam!

A kisbaba sorsa végül is megoldódott, de Klárka nem tudott megnyugodni. Minden este fölötté a kérdést:

– Anyu, nekem miért nem lehet kistestvérkém?

Aztán elmúlt a június, a július, és augusztus végén Helga doktornő rádöbbsent, hogy gyermeket vár. Egyre nyugtalanabb lett, és iszonyatosan rosszul érezte magát.

– Nem tarthatom meg – határozta el magában. – Az én munkám egész embert kíván. Klárka már szerencsére elég önálló, Erzsi néni is besegít, ha nem vagyok otthon este. De egy csecsemő? Mindent előlről kezdeni? Évekre elmaradok a munkámmal, s ráadásul a terhességet is nehezen viseltem már Klárikával is... Utána meg hány év kell, mire újra rendesen munkába állhatok! Ó Istenem, miért is nem vigyáztam jobban!...

De akárhogy gondolkozott, nem érezte felelősnek magát ezért a kis életért. Számításaink néha csődöt mondanak...

– Talán nem is lesz egészséges... Talán én se bírom ki, s akkor mi lesz Klárikával? Pedig ő rettenetesen szeretne egy testvérkét... Ó Istenem, mit tegyek? – s öntudatlanul összekulcsolta a kezét, pedig gyerekkora óta nem imádkozott. Most mégis vágyott rá, hogy valaki nála hatalmasabb vegye kezébe a sorsát, és döntsön helyette is.

Aztán egyik napon összefutott a fölöttük lakó Margitkával, aki még szabadságon volt a negyedik gyerekével. Margit megszólította:

– Kedves doktornő, olyan sápadt, csak nincs valami baj? – s Helga most úgy érezte, nem halaszthatja tovább, ki kell öntenie a szívét.

– Szeretnék veled beszélgetni, tegezz te is nyugodtan – mondta és fölmentek a lépcsőn. Margitka egyedül volt a kis Petikével. Hosszan beszélgettek. Helga kicsit megkönnyebbült. Margit fölajánlotta neki a segítségét. Még azt is, hogy amíg Petikével otthon lesz – ez két év – elvállalja a kisbaba gondozását, hogy Helga mielőbb visszamehessen dolgozni – legalább fél munkaidőben.

– És a férjed mit szól mindehhez? Hiszen úgy gondolom, neki is van beleszólása.

– Hát... ő tulajdonképpen elfogadna még egy gyermeket, hiszen rajongásig szereti a lányát – de ő is fél, és nem mer dönten.

– Isten kezében vagyunk... – suttogta Margit. Milyen jó, ha hagyunk valamit a Gondviselésre is. De nem akarlak mindenáron „megtéríteni”. Mégis kérlek, gondold végig: itt az Életről van szó, s te hivatásodnál fogva is az Életre esküdtél...

Helga egy pillanatra behunyta a szemét. És megjelent előtte Klárrika könnyes arca, mikor a kisbabát vissza kellett adni.

– Ó ha tudná, hogy a vágyva-vágyott kistestvérét akarom elpusztítani, mit mondana? ...Anya, szeretsz te engem egyáltalán? Nem érted, hogy semmire se vágyom jobban, mint egy testvérré, s hiába adsz bármit helyette, nem vigasztal meg! Anya, ha engem is elpusztítottál volna!...

Helgának kibuggyantak a könnyei.

– Igazad van. Nincs a földön nagyobb érték, mint az Élet. Döntöttem. Legyen meg Klárrika – és az Isten akarata.

Az már csak külön öröm és ajándék, hogy Erzsi néni – Klárrika „pót-nagymamája”, a lépcsőházban lakó egyedülálló nyugdíjas asszony – amikor megtudta a hírt, össze-vissza csókolta Helgát.

– Drága doktornő, alig várom, hogy legyen még egy pót-unokám!

Klárrika boldogsága pedig leírhatatlan volt. Egy csöndes kora őszi estén, a kislány ágya szélén ülve árulta el Anyu a Titkot, mire Klárrika szólni se tudott, csak némán átölelte anyját, és csókolta, ahol érte.

Lassan teltek a hetek, hónapok. Helgát sokszor elfogta az émelygés, szédülés, hányinger, de túltette magát mindezeket és rendszeresen dolgozott. Nem volt kényeskedő fajta, és úgy érezte, ha már döntött, meg kell hoznia ezt az áldozatot. Inkább az idegesítette, hogy olyan sokat suttogtak körülötte. Ki hősnek, ki bolondnak, ki felelőtlennek tartotta, ki meg irigyelte. De ő igyekezett nem törődni mások véleményével.

A hatodik hónap végén egy reggel iszonyatos görcsei támadtak. Klárrika már elment az iskolába, ő is épp indulni akart – mikor le kellett ülnie egy székre a konyhában. A férje bekiáltott:

– Na mi van, nem megyünk?

Helga nem tudott válaszolni, csak nyöszörgött. A férje benézett, aztán odaugrott hozzá.

– Rosszul vagy, édesem? Várj, beviszlek. ne mozdulj!

Hívta a mentőt és bementek a szülészetre. Helga sejtette, hogy baj van. Túl korán indult meg a szülés, ez a gyerek még nem életképes.

Behunyta a szemét. – Istenem, csak most ne hagyj el! Ne engedd elpusztulni a gyermekemet!

Aztán már nem is tudta, mi történt. Mikor magához tért, egy kórházi ágyon feküdt, mellette ült a férje, és gyengéden fogta a kezét.

– Ne félj szívem, nincs nagyobb baj. Megmarad a kicsi – még idejében érkezünk. De most jó néhány hétig kórházban kell feküdnöd. Nehéz lesz, de ne aggódj. Én majd gondoskodom Klárikáról. Te most csak a picivel törődj.

– Ó de jó, hogy itt vagy... és köszönöm, hogy ilyen jó vagy hozzám... Ne haragudj rám, nem tehetek róla...

Délután Apu az iskola előtt várta Klárikát. Együtt mentek haza.

– Kislányom, Anyu bent van a kórházban. De ne nyugtalankodj, minden rendben lesz. Neki most pihennie kell, hogy a kisbaba életben maradjon. Ugye jó leszel, és segítesz nekem, hiszen te már nagylány vagy?!

Klárka bólintott, aztán egy pillanatra megállt, és megszorította apja kezét.

– Apu, kerüljünk egy kicsit a másik utca felé. Ott van egy templom, szeretnék bemenni.

– Jó, kicsim, menjünk.

Az apa szeme könnyes lett, amikor látta, hogy Klárka letérdel, és kis kezeit összetéve suttogja:

– Istenkém, segíts Anyukán, hogy semmi baja ne legyen! És őrizd meg a kistestvéreimet, hogy egészségesen megszülessen!

Olyan őszinte bizalommal mondta ezt, hogy apja úgy érezte: az Ég nem utasíthatja el a gyermeki imádságot.

Egy délután Herendi doktor idegesen nézett ki a lakótelepi konyha ablakán. Onnan lehetett legjobban látni, ha valaki a kapuhoz közeledett.

– Jaj nekem, hol lehet ez a gyerek ilyen soká? Már sötétedik, és mindig rendesen haza szokott érní – most meg már egy órája hiába várom. Csak nincs valami baja, annyi minden történik mostanában... Jaj, miért is nem mentem érte, de hát már másodikos, elég önálló... Én megőrülök, ha még sokáig kell várni! Vagy menjek a rendőrségre?

Egy tétova csengetés, rohanás az ajtóhoz – és ott állt Klárka reszketve, büntudatos arccal.

Apja megrázta.

– Hol voltál ennyi ideig? Nincs elég bajom, még miattad is izguljak?

Klárka sírvafakadt.

– Jaj Apu, ne haragudj... de nem tudtam ellenállni. Elmentem a kórház felé, és néztem az ablakot Anyu szobáján, hátha kinéz és integet. De nem jött. Aztán már fájni kezdtem, és hazajöttem. Nem gondoltam, hogy ideges vagy miattam...

Az apa szeme homályos lett és átölelte a kislányt.

– Gyere, nincs semmi baj, vacsorázzunk!...

Az utolsó hetekben hazaengedték anyukát, de nagyon vigyáznia kellett magára. Klárka igyekezett segíteni, amit csak tudott. Komoly, önálló nagylánnyá érett meg ezekben a napokban, pedig még csak nyolcéves volt. – És minden este együtt imádkoztak Anyuval a kisbabáért.

Aztán eljött a szülés napja is. Az újszülött kisfiú lett, apró baba, de életképes.

Az apa meghatottan nézte, hogyan öleli magához a felesége a kis gyámoltalan csecsemőt. Aztán megcsókolta az asszony verejtékes homlokát.

– Köszönöm neked a fiamat... ó milyen csodálatos az Élet... és milyen szentek vagytok ti, édesanyák!...

Helga rámosolygott.

– Én köszönöm, Imre, hogy olyan jó vagy!... Most nagyon boldog vagyok. De ugye tudod, hogy ezt a kisbabát Klárrika esdette ki nekünk?! Ó vágyott annyira a kistestvére...

Mikor Gáborka visszanyerte születési súlyát, és kicsit megerősödött, végre hazahozták anyukát és a babát a kórházból. Mivel a nagyszülők nagyon messze laktak, csak későbbre ígérték a látogatást. Így Margitka és Erzsi néni segített Herendi doktornak takarítani, tiszta ágyat készíteni. A babaágy és a pelenkázó már régóta készen várta a kicsikét. Klárrika egy csokor ibolyát helyezett pohárban az asztalra, és szívdobogva leste, mikor lép be Apu és Anyu a babával. Alighogy a kulcs megfordult a zárban, eléjük futott. Homlokon csókolta öcsikéjét, aztán kissé elfogódva megszólalt:

– Igaz, én tulajdonképpen kislányra számítottam, de így is nagyon örülök. Olyan édes, olyan drága ez a kisbaba, és én borzasztóan fogom szeretni. Senkinek sincs ilyen aranyos öcsikéje, mint nekem. Anyu, Apu, köszönöm nektek a kistestvérkémet!

Anyja még hozzátette: – És a jó Istennek, hogy épségben megőrizte őt nekünk!

11. Jolánka néni

Már egy órája ült mozdulatlanul, tenyerébe hajtott fejjel. Az ablakon egyenletesen kopogtak az őszi esőcseppek, komor, szürke, vigasztalan volt az ég. Most még jobban rászakadt a magány, mint a temetés óta bármikor. Hát az anyja is elment. A férje már négy éve halott, még most is elszorul a toroka, ha rágondol. Kirándulni volt az unokákkal, s mikor hazajött, a szomszédok azzal fogadták: a férje kórházban van. Összeesett a lépcsőházban, bevitte a mentő. Agyvérzés... három napig reménykedett, hogy magához tér... de hiába. Elment... és még elbúcsúzni se tudott tőle... Aztán az anyja – három évig ápolta, rettenetes volt végignézni, ahogy egyre jobban leépült, a végén már szinte azt kívánta, ne tartson sokáig így... De legalább volt kiért kínlódni, aggódni, virrasztani! Most már teljesen fölöslegesnek érezte magát. A menyé el se jött a temetésre, az unokák se... ők már alig ismerték a dédmamát. A fia azzal búcsúzott akkor: Ne sírj Anya, ezután gyakrabban jövünk. Pihend ki magad, szórakozz, próbálj egy kicsit élni is! Legközelebb eljövünk a születésnapodra, majd meglátod, milyen sokat fejlődtek az unokáid. Tudod-e, hogy Dani már gimnazista? És Dórika milyen csinos nagylány?

És ma egész nap várta őket. Sütött-főzött, s mikor déltájban holtfáradtan leroskadt egy székre, megszólalt a telefon: „Anyu, boldog születésnapot! Sajnos, most nem tudunk jönni, Jutka megfázott, nem jól érzi magát, Dórikának táncpróbája van, mert vasárnap szerepelnek, Daninak meg edzése... Én egyedül nem akarok menni, hosszú az út, sokba kerül a vonat, kocsival meg így nem érdemes... Majd talán karácsonyra eljutunk!”

Kezébe temette arcát. – Nincs rám idejük, nincs rám szükségük. Itt a pulóver, amit Daninak kötöttem, a tarisznya, amit Dórinak szőttem... Talán fölösleges is volt, mert úgysem tetszik nekik!... Minek is élek már, hiszen senkinek sincs szüksége rám!

Kiment a konyhába, betette a hűtőbe a sok ételt. Dobozokba rakta a süteményt, nem volt kedve enni belőle.

Aztán olvasni próbált, de nem jutott el a tudatáig, amit olvasott. A könnyek lassan végig-folytak az arcán, mint az őszi eső az ablak üvegén. Maga se tudta, mikor zuhant rá az álom. Már éjfél volt, mikor fölállt a székről, és ledőlt a heverőre.

Reggel ragyogó napsütésre ébredt. A lakótelep megszokott zaja beszűrődött az erkélyajtón. Kinézett az utcára. Mindenki siet, mindenki teszi a dolgát. Csak neki nincs miért, kiért tevékenykednie.

Megivott egy csésze forró kávét, aztán hirtelen elhatározással levette a kabátját a fogasról.

– Kimegyek a temetőbe – mi mást csináljak? Ki tudja? – talán hamarosan odajutok én is. Mit keressek ebben a lármas, tülekedő, túlhajszolt világban?...

A síron eligazgatta a virágokat, amiket a kapunál vásárolt. Aztán sokáig nézte a márvány-lapot. A férje neve, alatta a sajátja... aztán az anyja. Szép, formás, fekete betűk, évszámok... Homályos lett a szeme. Mindenki idejut! Hát csak ennyi az élet?...

Valaki a vállára tette a kezét.

– Ne haragudjon, hogy megszólítom. Az én anyám is nemrég halt meg. Sokszor kijövök ide... Ágota vagyok, gyógypedagógus. Fogyatékos gyerekekkel foglalkozom.

– Ilona – nyújtotta a kezét. – Igen, mindnyájunknak fáj, hogy elveszítettük, akiket szeretünk. De maga még fiatal, dolgozik és tudja, hogy fontos, amit csinál... De az én életem ugyan mit ér már? Nem találok a helyem, teljesen fölöslegesnek érzem magam.

– Drága Ilonka, ne mondjon ilyet! Senki se fölösleges, aki él, mindenkinek ad feladatot a jó Isten, csak meg kell azt keresni. Az is a Gondviselés műve, hogy mi itt most találkoztunk. Nekem nagyon nagy szükségem van valakire, aki át tudja venni az édesanyám szerepét. Sajnos, ő nagyon súlyos rákbeteg volt. Tudta is, hogy nem sok ideje van hátra. Mégis, az utolsó percig bejárt a gyermekotthonba, ahol én dolgozom. Szegény kis nyomorék gyermekeim alig várták. Mindig vitt nekik valamit: egy kis süteményt, képecskét, apró játékokat. Úgy, de úgy tudtak örülni neki! Körülvették és ölelték, alig akarták elengedni. Van magának fogalma, hogy ezek a sérült gyerekek mennyi szeretetet tudnak adni?

Ilona elgondolkodott. Ágota türelmesen állt mellette, és várt. Aztán érezte, hogy az asszony megszorítja a kezét.

– Igen, igen... talán csakugyan a Gondviselés küldte most ide magát. Mikor lesz bent, kedves? Szeretnék elmenni abba az otthonba. Kicsit félek, hogy nem tudok mit kezdeni ezekkel a szerencsétlen gyerekekkel, de... de megpróbálom. Talán éppen énrám van szükségük.

– Ma délutános vagyok, találkozunk háromkor. Megadom a címet. Ugye tud hozni egy kis süteményt?

– Ó hogyne, épp tegnap sütöttem a gyerekeimnek meg az unokáimnak, de nem jöttek... Nagyon elfoglaltak – tette hozzá – majd sütök nekik máskor, ha ráérnek eljönni.

Délután háromkor Ilona kicsit szorongva lépett be a gyermekotthon kapuján. De aggodalma hamar elmúlt, amikor odarontott hozzá két kis bicegő, eltorzult testű gyerek, a harmadik – aki járni se tudott, beszélni is alig, – az ágyból kiabált: Jolánka néni, Jolánka néni!

Akkor döbbsent rá, hogy Ágota anyja volt a Jolánka néni, akit ezek a gyerekek úgy megszerettek. Nem volt szíve, hogy megmondja: én egy másik néni vagyok. Hiszen ők Jolánka nénit várták, benne bíztak, tőle vártak szerető simogatást, ajándékot!

És ettől kezdve ő lett a gyermekotthon Jolánka nénije. Már nem érezte fölöslegesnek magát. Ráébredt, hogy ezek a gyerekek szomjazták a szeretetét. Ezek már nem tudnak megenni Jolánka néni nélkül!

* * * * *

A harmadik emeleten lakott ez az idős, magányos asszony. Csöndesen járt-kelt, feltűnés nélkül. Gyakran jött hozzá egy csinos fiatal nő, és az Jolánka néninek hívta. Vajon miért? Hiszen azt többen tudták, hogy Ilona az igazi neve. A nagymama, aki az első emeleten lakott, egyszer hosszabban beszélgetett vele. Akkor ismerte meg a történetét.

12. Kovácsék

A második emelet 4-es számú lakásában lakott Kovács Tibor a feleségével, Arankával, és három kisfiával. A nyolcéves Tibike iskolába, a hatéves Robika óvodába járt, a hároméves Zsolti meg otthon volt az anyukával. Az apuka az építőiparban dolgozott, és általában későn jött haza. Néha vidéken volt munkája, ilyenkor jó ideig nem látták.

Egyik este hangos veszekedés hallatszott ki a lakás ajtaján. Mi történt?

Tibor munkából érkezve elég fáradtan esett be az ajtón. Köszönés helyett a fogasra dobta elnyűtt kabátját és dühösen kifakadt:

– Már egyetlen gomb sincs rajta! Itthon heverészik egész nap, és nem képes megjavítani a kabátomat.

Berontott a konyhába. Az asztal tele ételmaradékkal, a mosogatóban egymás hegyén-hátán a piszkos edény.

– Egész nap nem értél rá elmosogatni? Én gürcölök, mint egy állat, melózok a hidegben, hazajövök éhesen, ő meg csak döglök és TV-t bámul. Egyáltalán, vacsoráztak a gyerekek? És én mit egyek, ha szabad kérdeznem? És hol? Mert itt leülni nem lehet, ragad minden.

Benyitott a kisebbik szobába. Tibike és Robika éppen birkóztak, egy összedobált kupac tetején taposták-zúzták a játékokat, és üvöltve cibálták egymást. Tibike, aki egyébként a legjámborabb volt a gyerekek közül, most magából kikelve ordított:

– Hülye! Elszakítottad a könyvemet, kiborítottad a tolltartómat! Már így is mindig engem szid a tanító néni, hogy rendetlen vagyok! Te vagy az oka! Hova dugjam el a holmimat, hogy ne piszkáld?

– Na ebből elég – nyitott be a másik szobába. Felesége a heverőn ült, mezítláb, zsíros szoknyában, mellette a kis Zsolti, aki tátott szájjal nézte a film véres-bunyós jeleneteit.

– Miért engeded, hogy ilyen ostobaságot bámuljon ez a gyerek? Ez a film nem neki való! Nem is érti. Még aludni se tud nyugodtan, ha mindig ilyen szörnyűségekkel tele a feje!

– Addig van nyugton, míg itt ül a TV előtt – szólta a felesége. – Van neked fogalmad, mit jelent egész délután ezeket az ördögfiókákat fegyelmezni? Ha nem hagyom TV-t nézni, szétszedi a lakást! De te nem törödsz a gyerekekkel, tőled azt csinálnak, amit akarnak. Neked kéne megfegyelmezni őket, én nem bírok velük!

– Méghogy nekem?! Hát ki tartja el a családot, dolgozik más rajtam kívül, hogy legyen mit enni a gyerekeimnek? Te csak lopod a napot, mondd, mit csinálsz egész délelőtt, ha még kitakarítani, elmosogatni sincs időd? Hazajövök, és vacsora helyett talállok egy nagy szemétdombot, hát ezért dolgozok én? Szétverem azt a rohadt tévét, attól nincs időd semmire, te lusta dög!

Most már üvöltött és úgy kellett lefogni, hogy össze ne törje a berendezést. Az asszony meg szipogva tolta kifelé az ajtón.

– Menj, menj! Menj a fenébe, ha csak veszekedni jöttél haza! Nem leszek a cseléded, minden férfi egy zsarnok! Csináltál három gyereket és én bajlódjak velük! Menj, menj, látni se bírlak!

Tibor elsápadt, ilyen még nem volt. Ütésre emelte a kezét, de aztán lehanyatlott a karja. Mint egy sértett bika, kihátrált és bevágta az ajtót. Kiment az éjszakába. Hideg volt. Lassan elindult a sarki presszó felé. Ott szórakoztak a munkatársai. Ki a poharából kortyolgatott, ki a játék-automatával bíbelődött.

– Haverok, rendeljeteK nekem is! Nem akarok gondolkozni, élni se akarok. Felejteni, csak felejteni!

Éjfél után tántorogva bolyongott a kihalt utcákon. Hazatámolygott, de az ajtó zárva volt. Hiába csöngetett.

Lebotorkált az alagsorba, összerogyott, és a falnak dőlve elaludt.

Herendi doktor, a szomszéd lakás gazdája reggel munkába indulva látta meg a lépcsőház aljában kuporgó embert.

– Tibor! Maga az? Mi történt? Miért ül itt a földön?

Tibor föltápáskodott és megtörölte a szemét.

– Kidobott az asszony. Most mit csináljak? Hogy menjek így dolgozni? Éhes vagyok, a fejem majd szétesik. Nem szoktam én így berúgni máskor...

Közben Búzás nagymama is kinézett az ajtón. Hallotta a beszélgetést és lejött a lépcsőn.

– Jöjjön be Tibor, adok reggelit, főzök kávé, attól majd fölfrissül egy kicsit. – És karonfogta a fiatalembert, aztán fölvezette a konyhájukba.

– Tibor mohón itta a kakaót és falta a vajjas kenyeret. A forró kávé kavargatva megjegyezte:

– Búzás néni, hogy lehet az, hogy itt olyan szép rend van? Ha nálunk negyedennyire volna rend és tisztaság, boldog lennék. De tessék elhinni, hogy már utálok hazajönni. Minden ragad, a konyha tele koszos edénnyel, a gyerekek csak rumliznak, soha nincs nyugalom... Mit csináljak?

– Meg kellene beszélni szépen Arankával, hogy próbáljon ő is megváltozni. Hiszen itthon van, ráér, talán nem is jó, hogy egész nap unatkozik. De ezt maguknak kell tisztázni... Tudom, tudom, azt akarja mondani, hogy én beszéljek vele, egyszer meg is próbáltam, mert magam is látom, hogy baj van. De úgy megsértődött, hogy azóta nem is köszön. Ha próbálok szólni hozzá, gyorsan elfordul és otthagy. Én nem avatkozhatok bele a maguk családi dolgaiba. Én az ő szemében csak egy maradi vénasszony vagyok...

– Hát... köszönöm a reggelit, majd próbálok hatni Arankámra. Nehéz lesz. De most megyek, mert már így is elkéstem a munkahelyemről. Ha onnan is kirúgnak, mi lesz velem? És a gyerekeimmel?

Egy ideig mentek a dolgok, Tibor hazajárt, látszólag kibékültek. De Aranka nem tudott megváltozni. Talán nem is akart. Tibor egyre nehezebben viselte el a közös életüket. Inni kezdett, mindig többet, és egyre agresszívabb lett. Az építőiparban nem nézték el a részegeskedést. Kirúgták. Az asszony gyakran kidobta a lakásból. Aztán elváltak. A lakást természetesen a feleségnek ítélték. Az is kénytelen volt munkát vállalni, takarítónő lett minimálbérért. Még kevesebb ideje maradt a lakásra, főzésre, gyereknevelésre. A fiúk egyre jobban elvadultak. A kicsit is óvodába adta, de rengeteg volt a panasz, hogy kezelhetetlen, üti-veri a többi gyereket. Tibike sokszor sírva ment Búzás nagymamához, aki enni-inni adott neki, a leckéjét is ellenőrizte, és még rajzolt, mesélt is néha. Egyszer a kisfiú könnyek közt mesélte a néninek:

– Marika néni, láttam az apukámat. Az aluljáróban volt, két másik hajléktalannal. Oda akartam menni hozzá, de nem mertem. Lehet, hogy nem is akart megismerni...

13. Anyu, hol vagy?

Aradi Béla gimnáziumi tanár kissé nyugtalanul ült íróasztalánál a negyedik emeleti lakásban. Dolgozatokat javított. A két kisfiú – az ötéves Balázs és a hároméves Csaba – már aludt a másik szobában. Az apa egyre idegesebb lett, már nem tudta, mit olvas, a betűk táncolni kezdtek előtte. Majdnem tíz óra, és a felesége még mindig nem jött haza. Az utóbbi időben gyakran előfordult, hogy esti programja akadt – német tolmács volt egy külkereskedelmi vállalatnál – de mindig szólt előre: Béla, ma későn jövök, fektesd le e gyerekeket, vacsorázz meg egyedül. De most hol lehet, miért nem jön már? Lelki szemei előtt megjelent Regina bájos, szép arca, ragyogó szeme, selymes, hullámos haja. Az egykori tanítvány, okos, gyönyörű kislány, majd az érett nő, az egyetemista – ő nem tudott ellenállni, beleszeretett, és büszke volt a kellemes, csinos menyasszonyára, aztán feleségül vette. Az első évek csodálatosak voltak, született két gyönyörű kisfiuk – aztán mintha kezdett volna kihűlni a nagy szerelem. A csókok hidegebbé váltak, a hétköznapi szürkév. A kissé félszeg, kopott, kevés-pénzű férj már nem volt olyan vonzó, mint régen. – Talán én vagyok a hibás? – töprengett Béla. – Túlságosan leköt az iskola, se időm, se kedvem a szórakozásra, már régen voltunk színházban, koncerten... de a gyerekek miatt se lehetett. Régebben a mama el-eljött vigyázni rájuk, de ő nem nagyon bírta Reginát, mindig összezördültek valamin... Rám is neheztel, hogy őt választottam, meg hogy nem volt templomi esküvő... A vallással is szakítottam, mert Regina nem hívó, a gyerekeket se engedte megkereszteltetni. Mindent föladtam érte, de vajon jól tettem-e?... Én a szürke kis tanár, ő a csinos, nagyvilági nő, akit körülrajonganak a kollégái...

Csöngettek. Aztán fordult a kulcs a zárban és kinyílt az ajtó. Megjött! Végre... Béla felállt és az előszobába sietett. Át akarta ölelni a feleségét, de ahogy ránézett, lehervadt arcáról a mosoly. Regina félretolta és berontott a szobába. Egyenesen a szekrényhez lépett.

– Csendesen, már alszanak a fiúk! – hebegte a férfi és vállon ragadta a feleségét. – Mi történt? Ül le és beszéljünk komolyan.

Regina egy pillanatra megállt, aztán kivett egy nagy bőröndöt, és kezdte beledobálni a ruháit, ékszereit. Béla megkövülten nézte.

– Mi történt? Ül már le és magyarázd meg, amit csinálsz.

Regina ránézett. Most egyáltalán nem volt vonzó. Béla úgy érezte, mintha egy jeges kéz markolná meg a szívét.

– Nézd Béla, nekem elegendő volt ebből a nyomorúságos életből. Az idegeimre megy a háztartás, a két gyerek, az iskolád, a dolgozataid, a vacak kis fizetésed, a gyámoltalanságod. Egy kis senki vagy, unom az életet melletted, nem akarok itt nyomorogni tovább. Tudd meg, találtam valakit, aki százszor különb nálad. Igen, igen, egy német üzletember. Már jó pár hete, hogy megismertem. Elegáns, gazdag, és jó megjelenésű. Igazi férfi. Elmegyek vele, tőled el fogok válni. Értsd meg, élni akarok, boldog akarok lenni!

Béla elsápadt. Csak ennyit tudott kinyögni:

– És... és a gyerekek?

– Te akartad őket, neveld föl, ahogy tudod. Nekem egyelőre nem fognak hiányozni.

– De... de... de hát anya vagy te? Hiszen eddig törődtél velük, szeretted őket, vagy nem?

– Jó, jó, hagyjuk az érzelmeket. Lehet, hogy néha hiányozni fognak. De egyelőre megleszek nélkülik. Megszültem, itt hagyom neked őket. Majd az anyád segít fölnevelni. Ő úgyse volt soha jó szívvel hozzám. – No, Isten veled, meghagyom neked a lakást és a gyerekeket. Nem mondhatod, hogy önző vagyok. – Majd jelentkezni fogok, és mielőbb elintézzük a válást.

Béla még egyszer megpróbálta megfogni Regina kezét, de az félrelökte.

– Ne legyünk érzelmősek. Isten áldjon, légy boldog nélkülem. Itt vár lent Gerhard a kocsijában, sietek.

Fogta a bőröndöt és elment. Béla csak állt egy ideig, aztán leroskadt az íróasztal mellé, és kezébe temette az arcát.

– Vége!...? Istenem, most aztán mit csináljak?

Ki akarta nyitni az ablakot, hogy egy kis friss levegőt vegyen, de a másik szobában fölsírt a kisebbik gyerek.

– Anyu, hol vagy? Anyu-u-ú!

Béla ráborult az íróasztalra és rázni kezdte a zokogás.

Aztán reggel lett. A kijavított dolgozatokat a táskájába gyömöszölte, megivott egy kávé, és készített egy kis reggelit a gyerekeknek. Aztán bement a kis szobába és költögetni kezdte őket.

Balázs kinyitotta a szemét.

– Hol van anyu?

Béla megsimogatta a fiúcskát.

– Elutazott. Most egy ideig nem lesz itthon. Kelj föl, megyünk az óvodába.

Balázs engedelmesen kimászott az ágyból, belebújt a papucsába és megcsiklandozta Csabika orrát. Az meg kiabálni kezdett.

– Anyu, gyere! Anyu, hol vagy?

Balázs a kicsi ágyára ugrott és ő is kiabált.

– Vau, vau, anyu elutazott, de apu itt van! Vele megyünk az oviba. Na gyere, öcsi, hajrá!

És jót hancúroztak. Béla az ajtóból nézte őket.

– Még jó, hogy nincs első órám. – Aztán elgondolkozott. – Nem igaz, nem lehet igaz. Az este már úgy voltam, hogy leugrom az erkélyről. Á, hülyeség! Itt ez a két gyerek, ha már az anyjuk megbolondult, nekem kell helyállnom. Nem fogom föladni egy ostoba nő miatt! Még ma beszélnem kell az anyámmal. Hm... nem lesz könnyű, de muszáj. Egyedül nem bírom megoldani.

Aradiné szemrehányó tekintettel nézett a fiára.

– Telefonáltál, itt vagyok. Elmondtad, mi a helyzet. Azt gondolod, meglepődtem? Én ezt már akkor sejtettem, amikor hét évvel ezelőtt feleségül vetted a volt tanítványodat. Nem mondom, csinos kislány volt, túlságosan is az. Okos is, szép is – de más értéket nem találtam benne. Én figyelmeztettelek, de vak és süket voltál, hiába mondtam bármit. Talán még jobb is, hogy nem volt egyházi esküvő. Így könnyebb lesz a válás. De csak úgy itt hagyni két gyereket... hát anya ez? Mondd, anya ez?

Béla leroskadt egy székre.

– Jó, én is hibás voltam, de ezt most hagyjuk. El tudod vállalni a gyerekeket, amíg rendeződnek a dolgok? Én most képtelen vagyok foglalkozni velük. Elég, ha a munkámat el tudom látni. Olyan vagyok, mint akit letaglóztak.

– Fiam, fiam, mindig elég gyámoltalan voltál. Talán mert apa nélkül nőttél fel? – Rendben van, segíték. De remélem, nincs kifogásod ellene, ha én vallásosan fogom nevelni őket.

Béla megcsókolta az anyja kezét.

– Neveld őket úgy, ahogy engem neveltél. Gyakran meg fogok jelenni, néha el is hozom őket. Apára is szükségük van, én szeretnék jobb apa lenni, mint az apám volt, aki négyéves koromban otthagyt bennünket.

A két kisfiú elég hamar megbarátkozott a mamával. Készségesen elindultak vele. Ám azért a kicsi még megkérdezte az apját:

– De apu, mikor jön haza az anyukám?

Béla két napig bírta a gyerekek nélkül. A harmadik napon estefelé fogta magát és elutazott a város másik végébe, az anyjához, hogy lássa őket. Jó későn ért haza, lehetett már tizenegy óra is. A lépcsőházban összetalálkozott az alatta lakó Erdős Nórával, aki a korlátra dőlve sírdogált.

Béla megállt és szánakozva nézett rá.

– Valami baj van? Segíthetek?

Nóra fölnevezett, aztán újra elsírta magát.

– Ó Istenem, mit csináljak ezzel a lánnyal?! Nem tanul, bukásra áll, pedig jó esze volna. De csak a buli, a divat, a haverok!... Nem bírok vele, próbáltam a lelkére beszélni, de azt kiabálta, hagyjam békén!... és elrohant. Most aztán nem tudom, hol csavarog az éjszakában...

– Ő... ő a maga lánya?

– A nevelt lányom. Kétéves kora óta van nálam. Az unokanővérem összejött valakivel, de mikor terhes lett tőle, otthagya. Még szép, hogy megszülte a gyereket, de fölnevelni már nem is akarta. Csecsemőotthonba került a kicsi, onnan hoztam el. Olyan szép, aranyos kislány volt... nagyon ragaszkodott hozzám. Jobban szerettem, mintha én szültem volna. Magányos voltam, családra vágytam, de valahogy nekem nem sikerült. Örültem, hogy legalább egy gyerekem van. Kedves, okos, szeretetreméltó kislány volt. Most kezdett megbolondulni, mióta kamaszodik. Teljesen megváltozott. Mit csináljak vele? Ne haragudjon, hogy ilyenekkel untatom, de már nem bírtam tovább...

Béla hosszan ránézett.

– Megértem, mert magam is nagyon el vagyok keseredve. Itthagytott a feleségem. – És elmondott mindent. Úgy érezte, ez a nő megértő hozzá. Valami megnevezhetetlen szívjóság áradt belőle, amit Reginában hiába kerestem.

– Most az anyámnál van a két gyerek. Tudom, hogy jó kezekben vannak, de nekem borzasztóan hiányoznak. Egyedül viszont nem boldogulok, ha a munkámat is el akarom látni.

– Nem szeretek tolakodni, de én szívesen segítenék. Igaz, egy üzletben dolgozom, és köt a munkaidőm, de nagyon szeretem a gyerekeket. Talán néha elhozhatnám őket az óvodából, vagy játszának velük, amikor magának iskolai elfoglaltsága van... Ez nekem is örömet jelentene. Katikám úgylát sok bánatot okoz.

– Köszönöm a kedvességét, majd megbeszéljük az édesanyámmal.

– Talán még az én kis haszontalan Katámnak is jót tenne, ha néha gyerekekkel kellene foglalkoznia...

Eltelt néhány hét, és egész jól bevált a Nóra által javasolt segítség. A válási tárgyalás is megvolt, és Regina végleg eltűnt Béla életéből. Viszont egyre jobban vonzódott ehhez az egyszerű, de intelligens nőhöz, aki olyan szeretettel bánt a két kis lurkóval, mintha az anyjuk lett volna. A gyerekek is megszerették.

Béla gondolkozni kezdett.

– Igaz, pár évvel idősebb nálam, de be kell vallanom magamnak, hogy tetszik. Kellemes, melegszívű, okos nő, és nem is csúnya. Vajon nem lenne-e jobb feleség, mint Regina volt? Persze, az anyám ellenezne egy ilyen kapcsolatot. Nem való hozzám – mondaná – nincs diplomája, egy nagy élelmiszerboltban dolgozik. Viszont művelt nő, sokat olvas, szereti a komoly zenét.

Béla egyre többet beszélgetett Nórával. Kiderült, hogy a nő hívő katolikus, vallási műveltsége magas, és Katát is így akarta nevelni. De a kislányt erősen befolyásolták gúnyolódó társai, így aztán kimaradt a hittanórákról. Ez nagyon bántotta Nórát. Próbált vele beszélgetni, de a lány egyre jobban elidegenedett tőle. Az se tetszett neki, hogy annyit foglalkozik a két kisfiúval. Talán féltékeny lett rájuk?

Egy tavaszi estén megint nem jött haza, amikor ígérte. Valami szórakozóhelyre hívták a barátnői, és összeismertették két idősebb fiúval. Az egyik azzal dicsekedett, hogy neki már van jogosítványa, és az apja autóját rendszeresen használhatja.

Beültek öten a kocsiba, és a városban elkezdtek furikázni. A fiúk kissé kaptosak voltak, és gátlástalanul száguldoztak a kihalt utcákon. Egy fordulóban kisodródtak és fölborultak. Az egyik fiú meghalt, a többiek is súlyosan sérültek. Kata a kórházban tért magához. Onnan értesítették Nórát, aki egész éjjel nem tudta lehunyni a szemét.

Berohant a kórterembe, és sírva ölelte-csókolta a lányát, aki összezúzott arccal, törött lábbal feküdt az ágyon.

– Anyu, anyu, csakhog' itt vagy... Bocsáss meg, hülye voltam, nem hallgattam rád... Jaj, úgy fáj mindenem! De legalább élek! – Azt mondják, a többiek is itt fekszenek, de a Bence meghalt... Jaj Istenem, mi lesz velem?

– Semmi, semmi, kicsikém, meggyógyulsz. Csak térj már észhez, és ne állj szóba ezekkel a hőzöngő, huligán alakokkal!... Azt hitted, velük boldog leszel? Ostoba, önző, unatkozó fickók, szerintük egy nagy buli az élet, és azt csinálhatnak, ami épp tetszik... Könyörögök, ne menj utánuk, azokra hallgass, akik tényleg jót akarnak neked!

– Anyu, ezt nem kell mondanod, már rájöttem.

– Elég nagy áron, de én akkor is szeretlek. És ha megígéred, hogy okulsz a történelemből, én hajlandó vagyok minden rosszat elfelejteni!

– Anyu, tudod, közben arra is rájöttem, hogy tetszik nekem az a két kis srác, és már hiányoznának, ha nem lehetnének velük. Kezdem szeretni őket. De ugye, te egyformán fogsz szeretni mind a hármunkat?

- Ezt most miért mondod nekem?
- Mert észrevettem, hogy Béla bácsi szeret téged. Figyeld meg, előbb-utóbb megkéri a kezéd...
- Ugyan már Kitti, miket beszélsz?
- De anyu, én szeretném...

Katának igaza lett. Egy szép májusi estén Béla virágcsokorral állított be Nórihoz.

- Én... én nem is tudom, hogyan kezdjem. De talán elég annyit mondanom: úgy érzem, jó anyja lennél a két kisfiamnak...

14. Az ifjú pár

András kíváncsian dugta ki fejét a bejárati ajtón. A lépcsőházban beszédet és lépéseket hallott, aztán ajtónyikorgást, dübörgést a szomszéd lakásban. Mi történt? Talán új lakók költöznek a 10-esbe? A 11-es lakás ajtaján kilépett a kisfiú és érdeklődve sompolygott a szomszédék nyitott ajtaja felé.

Egy húsz-huszonkét év körüli fiatalember lépett eléje.

– Hát te mit keresel itt? – kérdezte összeráncolt homlokkal. Mögötte pedig megjelent egy húsz év körüli lány, akit egyszer-kétszer már látott, amikor a szomszédban lakó Dezső néninél becsöngetett.

Andris nem jött zavarba.

– Én... én csak azt szeretném tudni, kik vagytok és hogy kerültetek ide. Ugyanis a mellettetek lévő lakásban mi lakunk, és tudnunk kell, kik a szomszédaink.

– Nem gondolod, hogy egy kicsit szemtelen vagy? – kérdezte a lány. – De nekem tetszik az őszinteséged. Hát gyere be. Végül is – legyünk jóban, hiszen mostantól mi fogunk itt lakni.

– Szóval legyünk haverok, rendben? – szólt a fiú és kezét nyújtott Andrisnak.

– De hát hova lett Dezső néni?

– Hová? Hát tudod, ő a nagymamám, és beköltözött egy nyugdíjas házba – így a lány.

– És a lakást ideadja nekünk, mert oda csak úgy mehet, ha nincs saját lakása. Persze, volt egy kikötése, ami nekünk nem nagyon tetszik.

– Kikötése? – meresztette Andris a szemét. – Az mi?

– Hát kikötötte, hogy csak akkor íratja ránk a lakását, ha megígérjük, hogy rendszeren összeházasodunk, még hozzá templomban is. De ezt mi még nem akarjuk elsietni. Ma már nem ez a divat. És még mind a ketten tanulunk. Főiskolára járunk, tanárnak készülünk. Dezső mat-fiz szakos, harmadéves, én meg matematika-ének szakos, másodéves. Még soká lesz diplománk – várhatnánk addig.

Andris megrázta a fejét.

– Én még gyerek vagyok, de az a véleményem, hogy a nagymamának igaza van. Hogy élhettek egy lakásban, ha nem vagytok összeházasodva?

A fiú elnevette magát.

– Te még pólyás vagy ehhez, de ha tudni akarod, mi tényleg szeretjük egymást. Andris is nevetett.

– Rendszerben van, az én szüleim is szeretik egymást. De igazán! Azért vagyunk mi négyen testvérek. És a nagymamámék az első emeleten, ők is szeretik egymást, és már nem-sokára megünnepeljük az aranylakodalmukat.

– Jól van, te kisokos, tulajdonképpen igazad van. És a Dezső-nagymamának is, miért ne? Hiszen övé a lakás, annak adja, akinek akarja. Nagy dolog ez a mai világban! Melyik fiatal pár kezdheti ilyen jó kis lakásban?

Andris rájuk emelte ragyogó szemét.

– Akkor én bemutatkozom: Bakos András vagyok, tíz éves, negyedik osztályos tanuló. Az apukám buszvezető, Bakos József, és az anyukám Búzás Margit, óvónő. Ő most gyesen van a kisöcsémel, Péterrel, aki a tavasszal született. De van két húgom is: Márta nyolcéves és Veronika öt. A nagyszüleim, Búzások is ebben a lépcsőházban laknak, és ők nyugdíjas pedagógusok. – Na én már mindent elmondtam, most kérdezek. Tudtok-e sakkozni? Mert én nagyon szeretek sakkozni, de nincs kivel. Apu nem ér rá, a lányokat nem érdekli, az öcsikém még túl kicsi. A nagypapa meg túlságosan jól tud, és mindig megver. Szóval szeretnék valakivel sakkozni.

Dezső ránézett a gyerekekre és hümmögött.

– Na most már végre vegyél levegőt! Jó, rendszerben, én is szeretek sakkozni, bár kevés az időm. Jönnek a vizsgák, tanulni kell. De azért gyakran átjöhetsz, estefelé itthon vagyunk, és elfogadlak haveromnak.

– De te még be se mutatkoztál!

– Tényleg! Tehát Csóka Dezső vagyok, matematikus tanárjelölt. Szereted a matekot?

– Én?! A legjobb matekos vagyok az osztályban. És zongorázni meg furulyázni is tanulok! – tette hozzá és a lányra nézett. Az meg odalépett hozzá és megsimogatta a fejét.

– Én Dezső Erika vagyok, a Dezső néni unokája. Ugye milyen érdekes, hogy a leendő férjem keresztnéve azonos az én vezetéknevemmel?

– Ez tök jó – nevetett a gyerek.

– El tudnád mondani, kik laknak még rajtunk kívül ebben a lépcsőházban?

– Én ne tudnám? Na figyeljete, sorolom, méghozzá visszafelé. Tehát: 12-es, Aradi Béla gimnáziumi tanár, magyar-német szakos, két kislány van. 11-es: mi hatan, már elmondtam. 10-es: ti, kedves ifjú pár! III. emeleten: 9-es Erdős Nóra, bolti eladó, és a nevelt lánya Katalin, bár ő Kittinek nevezi magát, így előkelőbb. Alattunk a 8-asban egy nyugdíjas házaspár lakik, róluk nem sokat tudok, csak annyit, hogy van egy kutyájuk, amelyik folyton ugat. Elég kötözködősek, nem szeretik a gyerekeket. A 7-esben lakik Jolánka néni, tulajdonképpen Ilona, de mióta egy gyerekotthonba jár látogatni, Jolánka néni lett a neve. A másodikon lakik Erzsike néni, akit én szelídítettem meg, majd elmesélem. Ez volt a 6-os, az 5-ösben egy orvos-házaspár van, a lányuk Klárka a Márta húgom barátnője, és nemrég született egy kisfiuk, Gáborka. Mellettük a 4-esben egy család három gyerekkel, de azokkal nem nagyon vagyok jóban, mert elég verekedősek és rendetlenek. Azért is szeretnék inkább veletek barátkozni. Az első emeleten laknak a nagymamámék a 3-asban, a 2-esben az öregúr, és az 1-esben Zsuzsika meg az anyukája, a nagymamája nemrég halt meg. A földszinten garázsok és tárolók vannak. Na, meg tudtátok jegyezni?

– Hát... így egy szuszra kicsit sok, de majd igyekszünk, esetleg igénybe vesszük a segítségedet. Tehát: viszontlátásra holnap!

Másnap estefelé Andris újra becsöngetett Dezsőékhez. Erika nyitott ajtót.

– Na gyere be öcsi, ülj le. Dezső még nincs itthon, kéne egy kis vacsorát készíteni, mindjárt jön. Be is vásároltam.

– Én segíthetek, otthon is szoktam – ajánlkozott Andris, de a konyhába belépve, fölkiáltott:

– Hű de sok piszkos edény! Ennyi még nálunk sincs, pedig mi hatan vagyunk. De az én anyukám naponta többször is el szokott mosogatni. Néha még én is. Nálunk muszáj rendet tartani, mert ha rumli volna, el se férnének a lakásban.

Erika kicsit megütközve nézett rá.

– Hallod öcsi, te elég szemtelen vagy! Mi közöd hozzá, hogy milyen az én konyhám?

Andris krákolgott egyet.

– Hát nem tudom, mit szólna Dezső néni, ha látná, mi lett a szép lakásából. Ő nagyon szerette a rendet, mit gondolsz, nem lenne jó utánozni?

Erika elnevette magát.

– Ha most segítesz elmosogatni, megígérem, hogy mindig rend lesz a lakásomban. Jó?! Tehát fogjunk hozzá. És mire Dezső hazajön, elkészítjük a vacsorát. Utána jöhet a sakkparti.

Andris nekigyürkőzött.

– És mikor hívsz meg az esküvőkre?

– Már bejelentkeztünk. Májusban lesz a lakodalmunk. Csak szerényen, mert júniusban van a vizsgaidőszak, tanulni kell. De téged biztosan meghívunk!

15. Az öregúr

Búzás nagymamáék mellett, az első emelet középső lakásában lakott egy magányos idős ember: Müller Miklós. Nyugalmazott zenetanár volt. Nagyapa néha hallgatta a lakásajtón kiszűrődő csodálatosan szép hegedűszót. A fehérhajú idős férfi sötét szemüveget viselt és fehér bottal járt. Egyik nap nagymama megszólította:

– Müller úr, ne haragudjon, hogy zavarom, de szeretném megkérdezni, mióta lakik itt? Volt-e családja? Hogy tud egyedül megélni, hiszen úgy gondolom, alig lát valamit?

Az öregúr barátságosan válaszolt:

– Én itt őslakos vagyok. Sajnos, mióta a feleségemet elveszítettem, a látásom is egyre romlott. Most már csak foltokat látok. És nem lehet rajtam segíteni. Olvasni egyáltalán nem tudok, pedig rengeteg jó könyvem van, és szerettem is olvasni mindig. Már csak a zene vigasztal. Lemezeket is hallgatok, de legtöbb örömem abban van, ha a magam hegedűjén játszom. Hegedű-tanár voltam, a feleségem zongora-tanár. Ő hirtelen halt meg már öt éve, a szíve mondta fel a szolgálatot. Sokszor kísért zongorán, még megvan a pianínónk, azon is szoktam játszani, de a hegedű az igazi hangszerem. Van egy fiam, ő se fiatal már. Muzsikus, csellón játszik. Járván a világot, több zenekarban szerepel, de egyénileg is. Sajnos, nincsen családja. Így aztán még unokám se született. Pedig szeretem a gyerekeket, hiszen sokáig tanítottam. De már öreg vagyok, és az emberek kerülnek, mióta megvakultam.

Nagymama szeretettel simogatta meg az öregúr sovány kezét.

– Ha akarja, szívesen főzök magának is ebédet, hiszen olyan mindegy, hogy kettőnknek készítem, vagy eggyel többnek. És ha nincs terhére, összehozom a kis unokámmal. Tízéves, nagyon szereti a zenét, és az idős emberekkel is jól szót tud érteni.

– Jól van Búzás néni, küldje el egyszer hozzám.

Így történt aztán, hogy a kis Bakos András a nagymama ösztönzésére becsöngetett Müller úrhoz.

A vak zenetanár meglepődve nyitott ajtót.

Andris a kezét nyújtotta.

– Nagymama mondta, hogy a bácsi szereti a gyerekeket. Meg hogy olyan szépen szokott muzsikálni. Hát én eljöttem egy kicsit zenét hallgatni. Tetszik tudni – tette hozzá – kettővel följebb is lakik egy házaspár, pont alattunk, akiknek nincs gyerekük, se unokájuk. De azok nem szeretik a gyerekeket. A néni mindig jajgat, hogy mi olyan sokan vagyunk. Mert tetszik tudni nekem van két húgom, meg egy icipici öcsikém. Nekik meg csak egy kutyájuk van. Azt sétaltatják minden nap, máskép halálra unhatnák magukat. Különben Kecskéseknek hívják őket, de én csak úgy mondom: a Kutvásék. Mert mindenük az a kis kutya. Csak ne ugatna annyit éjjel-nappal! Nagyobb lármát csinál, mint a kicsi Peti, pedig ő is szokott bőgni, főleg ha éhes.

Az öregúr nem győzte hallgatni a gyereket. De élvezte. Aztán leültette és így szólt:

– Te Andris, fiacskám, tudsz-e olvasni?

– Jaj, mit tetszik kérdezni, hát én ne tudnék?

– Jó, jó, de *szépen* olvasni nem mindenki tud ám!

– Én tudok! A templomban is szoktam ministrálni, és a fölolvastatást legtöbbször rám bízzák, mert amit olvasok, jól lehet érteni.

– Na ez az! Tudod, mi a kérésem? Egy héten háromszor bejössz hozzám, és egy félórát fölolvastat nekem. Remek könyveim vannak, sokat tanulsz te is belőlük. És meg is fizetem a munkádat. Egy kevés zsebpénzzel, meg azzal is, hogy utána valami szépet hegedülök neked.

– Ez nagyon jó! És ugye akkor a bácsival jó barátok leszünk? Én nagyon szeretem az öregeket. Nagypapák is tudják.

– Hát akkor viszontlátásra holnap.

– Délután ötkor jöhetnek? – kérdezte a gyerek.

– Nagyon jó. Várlak.

Ettől kezdve Andris kétnaponként beült a vak zenetanárhoz fölolvastatni. A kimaradt napokra meg beszervezte Dezsőt, a mellettük lakó egyetemi hallgatót. Annak is jól jött egy kis zsebpénz az ösztöndíj mellé. Annál is inkább, mert Erikával már kezdtek készülődni az esküvőjükre.

Andris sokat tanult a fölolvastott szövegekből. Miklós bácsi meg boldog volt, hogy újra előkerültek a kedves könyvei. Néha Andris a zongora-tudományát is bemutatta az öreg pianínón. A tanár úr kijavította, ha hibázott, de legtöbbször megdicsérte. A legszebb az volt, amikor elővette a hegedűjét és eljátszott néhány klasszikus dallamot. Egyszer a nagymama is átjött. Megállt az ajtóban és hallgatta az öregúr játékát.

Vivaldi „Négy évszak”-ából áradt a gyönyörű dallam. De a legmeghatóbb az volt, ahogyan a rakoncátlan, örökké nyüzsgő tízéves kisfiú ült a heverőn, és átszellemülten hallgatta a zenét...

16. Májusi esküvő

Csóka Dezső és Dezső Erika esküvője május utolsó szombatjára volt kitűzve. A polgári esküvő délután 2 órára, a templomi 4 órára. Két héttel előtte Erika becsöngetett Bakosékhoz, kezében egy csomaggal.

– Drága Margitka, hoztam egy meghívót az esküvőnkre. Minden lakásba bedobtam egyet. A vőlegényem írta és rajzolta, esténként nekiült és dolgozott vele. De így olcsóbb, mert nyomdai meghívóra nem akarunk költeni. Az egész esküvőt nagyon szerényen képzeljük, mert kevés a pénzünk, és azt nagyon be kell osztani. Magukat hívnám, segítsenek, mert a kisfia révén tudjuk, hogy barátságos, jószívű emberek.

– Nocsak, ezt jólesik hallani, de tegezz nyugodtan, hiszen attól, hogy négy gyerekem van, még nem vagyok túl öreg.

– Igen, igen, köszönöm, de most lenne egy kérésem. Talán nem vagyok nagyon szemtelen, ha Margitkához – azaz izé – hozzád fordulok velem.

– Mondjad, talán csakugyan segíthetek.

– Dezső nagymama kívánsága volt, hogy legyen templomi esküvő. Először nem tetszett, de rájöttünk, hogy igaza van. Ebben Andrisnak is sok az érdeme. Ő vitt el bennünket a plébános úrhoz, mert ugye neki az is jó barátja. Néhányszor beszélgettünk az öreg pappal, és rengeteget tanultunk tőle. Szóval most már lelkesen készülünk az esküvőre. Búzás Feri bácsi – aki szokott a templomban kántorkodni – megígérte, hogy orgonál az esküvőnkön. Én egyszerű ruhát gondoltam, de Dezső nagymama meglepett egy gyönyörű fehér anyaggal, mert azt szeretné, hogy hosszú fehér ruhában legyek „elragadó menyasszony” – ahogy ő mondta. Most aztán itt az anyag, de meg kellene varrni a ruhát. Érdeklődtem egy varrónőnél, de elképesztő sokat kér. Andris meg dicsekedett, hogy az ő anyukája sok mindent meg tud varrni. Hát most elhoztam az anyagot... de röstellem és nem is kívánnám ingyen...

– Hát... én nem vagyok szakképzett varrónő, de ha megelégszel egy egyszerűbb fazonnal, édesanyámmal közösen talán sikerül megcsinálni. Arról meg szó sem lehet, hogy fizess. Legyen ez az én nászajándékom – azaz a Bakos családé.

– Jaj, nagyon köszönöm, és örülök is, ha nem lesz agyon cicomázva az a ruha. Nekem nem is tetszenek ezek a most divatos menyasszonyi ruhák. Olyanok, mint egy kombiné, a szoknyájuk meg tele fodorral, mint a báli ruháknál. Én egy zártnyakú, sima fazonra gondoltam. Fejdísznek is egy egyszerű fehér koszorút, rövid túllfátyollal, amit házilag magam is el tudok készíteni.

– Hát akkor megegyeztünk. Gyere át holnap, és mértéket veszek. Aztán együtt kiszabjuk, és édesanyám megvarrja a varrógépén.

– Én meg vállalom, hogy közben vigyázok a kis Petikére!

A lépcsőház lakóinak többsége örömmel fogadta a meghívót. Herendi doktor, aki szeretett fényképezni, felajánlotta, hogy nászajándék helyett fényképeket fog készíteni az esküvőről. Zsuzsika anyja vállalta, hogy csináltat egy szép menyasszonyi csokrot. Jolánka néni megígérte, hogy néhány tál süteménnyel és egy tortával kedveskedik, Erzsi néni pedig a szendvicsek készítésénél fog segíteni. Aradi Béla néhány üveg bort ajánlott föl, Nóra pedig üdítő-italokat.

Eljött a nagy nap. Ragyogó májusi idő volt. Az éjjel esett, és a fák, bokrok, virágok a ház előtt szinte megfűrödve köszöntötték az ifjú párt. Erikánál csinosabb, bájosabb menyasszonyt el se lehetett volna képzelni. Az egyszerű szabású hófehér ruha, a virágkoszorú alól leomló aranyszőke haj még jobban kiemelte arca finomságát. Fekete öltönyében büszkén állt

mellette Dezső, a boldog vőlegény. Andris ünneplő fehér ingben, hosszú fekete nadrágban, úgy nézegetett körül, mintha ő lenne a násznagy. Nem győzte rendezgetni a gyereksereget, akik lelkesen tipegtek a pedagógus-jegyospár kíséretében. Mártika kézen fogva Veronikával, Klárka Zsuzsikával, meg a két kis Aradi-fiú: Balázs és Csabika. Erdős Kitti szép hosszú bordó ruhában, kicsit még sántikálva, a két legkisebb baba: Bakos Petike és Herendi Gáborka az anyukájuk karján követték a menetet.

Erika és Dezső szülei – akik vidékről utaztak ide az ünnepi eseményre – nem győztek csodálkozni, milyen sok „aranyos” szomszéd segít elindulni gyermekeiknek a közös élet útján. Különösen a Dezső nagymama volt boldog. Gyönyörködve nézte bájos unokáját. De a legmeghatóbb az volt, amikor meglepetésként a templomi esküvőn a kóruson fölcsendült a vak zenetanár hegedűjén Gounod „Áve Maria”-ja, Búzás nagyapa orgonakíséretével.

Aztán folytatódott az ünnep a lépcsőházban, meg odafönt a kis lakásban. Kínálgatták egymásnak a szendvicset, a süteményt, koccintottak az ifjú pár boldogságára. Megkérték az öregurat, játsszon még néhány szép dallamot a hegedűjén. Mindenki tele volt örömmel és lelkesedéssel. Aztán Erika intett, hogy egy kicsit legyen csönd, mert mondani szeretne valamit. Mindenki elhallgatott, és nagy figyelemmel nézett a szép ifjú menyasszonyra.

– Én... én szeretném megköszönni a lakótársaimnak, hogy ilyen őszintén szeretnek bennünket. Ígérem a párom nevében is, hogy igyekszünk méltók lenni erre a szeretetre. De most még feltennék egy kérdést a legközelebbi szomszédunknak, aki egy kicsit példaképünk lett házasságunk kezdetén. Bakosékról van szó, akik számomra a minta-családot képviselik. Tőlük szeretném megkérdezni, mi a boldog házasság titka?

Margit – karján a kis Petikével – elpirulva jegyezte meg:

– Engem a szüleim tanítottak meg arra, hogyan kell emberhez méltóan élni. S mivel ők már több mint negyven éve élnek boldog házasságban, talán inkább nekik kell választ adniuk a kérdésre.

Akkor előtipegett Búzás nagymama, és egy Bibliát nyújtott át az ifjú párnak.

– Ez az én nászajándékom. Az élet sokszor ad gondokat, bajokat, néha magunk is hibázunk, talán meg is bántjuk egymást, hiszen emberek vagyunk. De ebben a könyvben benne van a boldog házasság titka, Pál apostol fogalmazta meg, és én se ajánlhatok jobbat: „A nap ne nyugodjék le haragotok fölött.” (Ef 4,25)